दैनिक
राज्य लोकतंत्र
नवी दिशा... नवे विचार...

आरएनआय : MAHMAR/2021/85884 | मंगळवार, दि. २८ जुलै २०२६ | वर्ष - १ | अंक - ३०० | पाने - ४ | पुणे/पिंपरी-चिंचवड

आजचे पंचांग

दिनांक : २८ जुलै २०२६ वार : मंगळवार माह (अमावस्यांत) : आषाढ माह (पूर्णिमांत) : आषाढ ऋतु : वर्षा आयन : दक्षिणायन पक्ष : शुक्ल पक्ष तिथी : चतुर्दशी तिथी (सायंकाळी ०६:१८ पर्यंत) त्यानंतर पंचमी तिथी नक्षत्र : पूर्वाषाढा नक्षत्र (दुपारी ०१:१० पर्यंत) त्यानंतर उत्तराषाढा नक्षत्र योग : विष्कुम्भ योग (रात्री ११:३२ पर्यंत) त्यानंतर प्रीति योग करण : वाणीजा करण (सायंकाळी ०६:१८ पर्यंत)

एक राजीनामा पुरेसा ठरला का?

दिल्ली : केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेंद्र प्रधान यांच्या राजीनाम्यानंतर शिक्षण व्यवस्थेवरील वाद संपण्याऐवजी आणखी तीव्र झाला आहे. आता विद्यार्थी संघटना आणि विरोधी पक्षांनी पंजाब, आंध्र प्रदेश आणि तेलंगणा येथील शिक्षण मंत्र्यांच्या राजीनाम्याची मागणी लावून धरली आहे. त्यामुळे प्रश्न केवळ एका मंत्र्याच्या राजीनाम्याचा नसून, देशातील शिक्षण व्यवस्थेचे नेतृत्व आणि सरकारांची उत्तरदायित्व स्वीकारण्याची क्षमता यावरच उपस्थित होत आहे. पंजाबमध्ये सरकारी भरती प्रक्रियेतील कथित पेपरफुटी आणि गैरव्यवहारांच्या आरोपांमुळे शिक्षणमंत्री हरजोत सिंह बैन्स यांच्यावर विरोधकांनी निशाणा साधला आहे.

लाठीमाराचे आदेश कोणी दिले?

सर्वोच्च न्यायालयाने पोलिसी बळावर प्रश्नचिन्ह उभे केले; जबाबदार अधिकाऱ्यांवर कारवाई कधी?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : वृत्तसंस्था

देशभरात विद्यार्थी आंदोलनांदरम्यान झालेल्या कथित पोलिसी बळाच्या वापरावर सर्वोच्च न्यायालयाने केलेल्या तोंडी निरीक्षणांमुळे आता एक मूलभूत प्रश्न पुन्हा ऐरणीवर आला आहेजर शांततापूर्ण आंदोलन हा संविधानाने दिलेला अधिकार असेल, तर आंदोलकांवर लाठीमार, अश्रुधूर किंवा बळाचा वापर करण्याचे आदेश नेमके कोणी दिले? आणि जर कारवाई अवाजवी असेल, तर त्याची जबाबदारी कोणाची?

सरन्यायाधीश सूर्यकांत, न्यायमूर्ती जॉयमाल्य बागची आणि न्यायमूर्ती व्ही. मोहना यांच्या खंडपीठाने स्पष्ट शब्दांत नमूद केले की, शांततापूर्ण निदर्शने करण्याचा अधिकार हा कायद्याने संरक्षित आहे आणि केवळ आंदोलन सुरू आहे म्हणून पोलिसांच्या अतिरेकी कारवाईचे समर्थन करता येणार नाही. न्यायालयाने हेही स्पष्ट केले की, पोलिसांचेही प्राण तितकेच महत्त्वाचे आहेत; त्यामुळे आंदोलक आणि कायदा अंमलबजावणी यंत्रणा या दोघांसाठीही स्पष्ट कार्यपद्धती आवश्यक आहे.

मात्र या निरीक्षणांनंतर अनेक गंभीर प्रश्न निर्माण झाले आहेत. जंतर-मंतर, बिहार आणि इतर ठिकाणी आंदोलकांवर बळाचा वापर झाल्याचे आरोप झाले. काही प्रकरणांमध्ये विद्यार्थी जखमी झाल्याचा दावा करण्यात आला, तर न्यायालयात एका याचिकाकर्त्याने बिहारमधील कारवाईदरम्यान एके-४७ रायफलच्या वापराचाही आरोप केला. या आरोपांची सत्यता

संबंधित यंत्रणांकडून तपासली जाणे आवश्यक आहे.

लोकशाहीत पोलिसांना कायदा व सुव्यवस्था राखण्याचा अधिकार आहे. हिंसाचार, सार्वजनिक मालमत्तेचे नुकसान किंवा जीवितास धोका निर्माण झाल्यास आवश्यक आणि प्रमाणबद्ध कारवाई केली जाऊ शकते. परंतु जर आंदोलन शांततापूर्ण असेल, तर बळाचा वापर कायदेशीरदृष्ट्या आवश्यक, प्रमाणबद्ध आणि उत्तरदायी असणे अपेक्षित आहे. याच पार्श्वभूमीवर सर्वोच्च न्यायालयाने देशभरासाठी एकसमान मार्गदर्शक तत्त्वांची गरज अधोरेखित केली आहे.

या प्रकरणाचा सर्वात महत्त्वाचा पैलू म्हणजे उत्तरदायित्व. जर एखाद्या कारवाईत नियमांचे उल्लंघन झाले असेल, तर त्याची चौकशी होऊन संबंधित अधिकाऱ्यांची जबाबदारी निश्चित होणे आवश्यक आहे. तसेच, जर पोलिसांनी कायद्यानुसार आणि परिस्थितीनुरूप कारवाई केली असेल, तर तेही निष्पक्ष चौकशीत स्पष्ट झाले पाहिजे. लोकशाहीतील विश्वास टिकवण्यासाठी निष्पक्ष चौकशी आणि जबाबदारी निश्चित करणे हेच सर्वात प्रभावी उत्तर ठरते.

सर्वोच्च न्यायालयाच्या निरीक्षणांमुळे आता केवळ आंदोलनाच्या अधिकाराची नव्हे, तर राज्यसत्तेच्या उत्तरदायित्वाचीही चर्चा अधिक तीव्र झाली आहे. कारण लोकशाहीत प्रश्न केवळ लाठीमार झाला का? इतकाच नसतो; तर तो कायदेशीर, आवश्यक आणि जबाबदारीने झाला का? हा असतो. याच प्रश्नाचे उत्तर भविष्यातील न्यायालयीन सुनावण्या, चौकश्या आणि सरकारच्या भूमिकेतून स्पष्ट होणार आहे.

सारांश वृत्त

'जनतेची सेवा करा, डोकी फोडू नका!' डॉक्टरांवरील हल्ला प्रकरणात शिवसेना नगरसेवकाला उच्च न्यायालयाचा दणका

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई । प्रतिनिधी

डोंबिवलीतील महापालिका रुग्णालयात तीन डॉक्टरांवर, त्यात एका महिला डॉक्टरचाही समावेश असलेल्या, कथित हल्ल्याप्रकरणी शिवसेना (एकनाथ शिंदे) नगरसेवक रमेश म्हात्रे यांना मुंबई उच्च न्यायालयाने सोमवारी कोणताही अंतरिम दिलासा देण्यास नकार दिला. कार्यवाह मुख्य न्यायमूर्ती रवींद्र घुगे आणि न्यायमूर्ती गौतम अंखाड यांच्या खंडपीठाने सुनावणीदरम्यान लोकप्रतिनिधींच्या वर्तनावर कठोर शब्दांत ताशेरे ओढले.

जनतेची सेवा करण्यासाठी मतं मागता आणि निवडून आल्यानंतर त्यांच्यावर खुर्च्या, फायली फेकून मारहाण करता? लोकांनी तुम्हाला डोकी फोडण्यासाठी नाही, तर सेवा करण्यासाठी निवडून दिले आहे, अशी तीव्र टिप्पणी न्यायालयाने केली. न्यायालयाने पोलिसांच्या भूमिकेवरही प्रश्न उपस्थित करत आरोपीला विशेष वागणूक देण्यात आली का, अशी विचारणा केली. भारतीय वैद्यकीय संघटनेने (IMA) डॉक्टरांवरील हल्ले अद्याप सुरूच असल्याचे सांगत, पीडित महिला डॉक्टरला धमकीचे फोन आणि संदेश येत असल्याची माहिती न्यायालयात दिली. सरकारी पक्षाने तपास अद्याप सुरू असून अनेक साक्षीदारांचे जबाब नोंदवायचे असल्याचे सांगितले. आरोपी हा विद्यमान नगरसेवक असल्याने साक्षीदारांवर प्रभाव टाकण्याची शक्यता नाकारता येत नसल्याचेही न्यायालयासमोर मांडण्यात आले. त्यानंतर उच्च न्यायालयाने म्हात्रे यांना कोणताही दिलासा देण्यास नकार देत तपास पूर्ण होईपर्यंत कठोर भूमिका कायम ठेवली. या प्रकरणामुळे लोकप्रतिनिधींची जबाबदारी, डॉक्टरांच्या सुरक्षिततेचा प्रश्न आणि कायद्यापुढे सर्व समान आहेत का, यावर पुन्हा एकदा गंभीर चर्चा सुरू झाली आहे.

कर्नाटकात ६७ लाख मतदारांची नावे धोक्यात? एसआयआर प्रक्रियेवर उच्च न्यायालयाचे निवडणूक आयोगाला कठोर प्रश्न

बेंगळुरू । प्रतिनिधी

कर्नाटकातील विशेष सघन मतदार यादी पुनरावलोकन (एसआयआर) प्रक्रियेवर गंभीर प्रश्न उपस्थित करणाऱ्या जनहित याचिकेची सोमवारी कर्नाटक उच्च न्यायालयात सुनावणी झाली. याचिकेत सुमारे ६७ लाख मतदारांची नावे कोणतीही पूर्वसूचना किंवा बाजू मांडण्याची संधी न देता मतदार यादीतून वगळण्याची शक्यता असल्याचा आरोप करण्यात आला आहे. मुख्य न्यायमूर्ती विभू बाखरू आणि न्यायमूर्ती के. एस. हेमलेखा यांच्या खंडपीठाने सुनावणीदरम्यान निवडणूक आयोगाकडे सर्वोच्च न्यायालयाच्या पूर्वीच्या निर्देशांच्या अंमलबजावणीबाबत स्पष्टीकरण मागितले. तसेच एसआयआर प्रक्रियेत मतदारांची वर्गवारी, पडताळणी आणि नावे वगळण्याची कार्यपद्धती याबाबतही प्रश्न उपस्थित करण्यात आले.

महिला विद्यार्थिनींच्या सन्मानावर कॅमेऱ्याची नजर, न्याय मात्र प्रतीक्षेत? जंतर-मंतर आंदोलनातील पाळतप्रकरणी दिल्ली उच्च न्यायालयाची सुनावणी पुन्हा पुढे

'आधी वातावरण शांत होऊ द्या' अशी न्यायालयाची टिप्पणी; आंदोलन संपले तरी कथित बेकायदेशीर पाळत, महिलांच्या गोपनीयतेचा भंग आणि विद्यार्थ्यांच्या घटनात्मक अधिकारांवरील प्रश्न कायम.

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । प्रतिनिधी

नीट प्रश्नपत्रिका गळतीविरोधातील जंतर-मंतर येथील विद्यार्थी आंदोलनादरम्यान आंदोलनकर्त्यांवर ठेवण्यात आलेल्या कथित सततच्या पोलिस पाळतीप्रकरणी दाखल जनहित याचिकेची सुनावणी दिल्ली उच्च न्यायालयाने पुढे ढकलली. सुनावणीदरम्यान न्यायालयाने वातावरण आणखी शांत होऊ द्या अशी टिप्पणी केली. मात्र या निर्णयामुळे आंदोलन संपले असले तरी विद्यार्थ्यांच्या घटनात्मक अधिकारांशी संबंधित गंभीर प्रश्न अनुत्तरित राहिल्याची चर्चा सुरू झाली आहे.

याचिकेत आरोप करण्यात आला आहे की, २० जूनपासून सुरू झालेल्या आंदोलनादरम्यान पोलिसांनी कायमस्वरूपी देखरेख मनोऱ्याद्वारे आंदोलनकर्त्यांवर चोवीस तास छायाचित्रण आणि चित्रिकरण केले. एवढेच नव्हे, तर आंदोलनकर्ते जेवत असताना, विश्रांती घेत असताना किंवा वैद्यकीय मदत घेत असतानाही त्यांचे चित्रण करण्यात आले.

याचिकेत विशेषतः महिला आंदोलनकर्त्यांच्या सन्मान आणि गोपनीयतेचा मुद्दा उपस्थित करण्यात आला आहे. मुसळधार पावसात अपुऱ्या निवाऱ्यामुळे ओल्या कपड्यांत बसलेल्या महिलांचेही पोलिसांकडून सतत छायाचित्रण व चित्रिकरण झाल्याचा आरोप करण्यात आला आहे. जर हे आरोप सिद्ध झाले, तर हा केवळ गोपनीयतेचाच नव्हे तर महिलांच्या सन्मान आणि प्रतिष्ठेशी संबंधित घटनात्मक प्रश्न ठरू शकतो. केंद्र सरकारने न्यायालयात आंदोलन संपल्याने आता कोणतीही पाळत नसल्याचे सांगितले. तर याचिकाकर्त्यांनी भूतकाळातील कथित पाळत बेकायदेशीर होती का, यावर न्यायालयाचा निर्णय आवश्यक असल्याचे म्हटले. या प्रकरणात न्यायालयाने अद्याप कोणताही अंतिम निष्कर्ष दिलेला नाही. त्यामुळे पाळत बेकायदेशीर होती किंवा महिलांच्या सन्मानाचा भंग झाला, असे न्यायालयाने ठरवलेले नाही. मात्र, लोकशाहीत शांततापूर्ण आंदोलन करणाऱ्या नागरिकांचे स्वातंत्र्य, गोपनीयतेचा अधिकार आणि विशेषतः महिला आंदोलनकर्त्यांच्या प्रतिष्ठेचे संरक्षण याबाबत स्पष्ट मार्गदर्शक तत्त्वांची आवश्यकता असल्याची मागणी या प्रकरणामुळे अधिक तीव्र झाली आहे.

भाजपमध्ये सर्व काही आलबेल? पंकजा मुंडेंच्या वाढदिवसाच्या फलकावर मुख्यमंत्र्यांचा फोटो गायब; बीडमध्ये नव्या राजकीय चर्चांना उधाण

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

बीड । प्रतिनिधी

राज्याच्या पशुसंवर्धन व पर्यावरण मंत्री पंकजा मुंडे यांच्या वाढदिवसानिमित्त राज्यभरात शुभेच्छांचे फलक झळकले. मात्र, बीड जिल्ह्यातील माजलगाव तालुक्यात लावण्यात आलेल्या एका फलकाने भाजपमधील अंतर्गत समीकरणांबाबत नव्या चर्चांना तोंड फोडले आहे. या फलकावर पंकजा मुंडे यांचे छायाचित्र ठळकपणे झळकले असले, तरी राज्याचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांचे छायाचित्र पूर्णपणे अनुपस्थित असल्याचे दिसून आले.

विशेष म्हणजे हा फलक तालुका भाजपच्या पदाधिकाऱ्यांच्या वतीने लावण्यात आल्याचे सांगितले जात असून, त्यामुळे मुख्यमंत्र्यांचे छायाचित्र वगळणे ही केवळ चूक होती की जाणीवपूर्वक घेतलेला राजकीय निर्णय, यावर राजकीय वर्तुळात तर्कवितर्क सुरू झाले आहेत.

सामान्यतः पक्षाच्या अधिकृत फलकांवर राष्ट्रीय आणि राज्यस्तरीय प्रमुख नेत्यांची छायाचित्रे असतात. त्यामुळे या फलकातील अनुपस्थितीने माजलगाव भाजपमध्ये सर्व काही सुरळीत आहे का, स्थानिक नेतृत्वाचा वेगळा राजकीय संदेश आहे का, की हा केवळ दुर्लक्षाचा प्रकार आहे, असे प्रश्न उपस्थित होत आहेत. या प्रकरणावर भाजपच्या स्थानिक किंवा राज्य नेतृत्वाकडून अद्याप कोणतीही अधिकृत प्रतिक्रिया आलेली नाही. त्यामुळे हा वाद अधिकृत स्पष्टीकरणाने थांबणार की पक्षांतर्गत चर्चेला नवे वळण मिळणार, याकडे राजकीय निरीक्षकांचे लक्ष लागले आहे. दरम्यान, या एका फलकामुळे बीडच्या राजकारणात प्रतीकात्मक राजकीय संदेश आणि पक्षांतर्गत समन्वय या दोन्ही मुद्द्यांवर चर्चा रंगली असून, येत्या काळात त्याचे राजकीय पडसाद उमटतात का, हे पाहणे महत्त्वाचे ठरणार आहे.

पालकांचा CIBIL खराब म्हणून मुलांचे शिक्षण रोखणार? कर्नाटक उच्च न्यायालयाचा बँकांना झटका

शैक्षणिक कर्ज नाकारण्यावर ताशेरे

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

बेंगळुरू । प्रतिनिधी

पालकांचा CIBIL स्कोअर खराब आहे हे कारण पुढे करून विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक कर्ज नाकारणाऱ्या बँकांना कर्नाटक उच्च न्यायालयाने चांगलाच दणका दिला आहे. शिक्षण हा विद्यार्थ्याचा मूलभूत अधिकार असून पालकांच्या आर्थिक इतिहासाची शिक्षा विद्यार्थ्याला देता येणार नाही, असे स्पष्ट करत न्यायालयाने कर्नाटक ग्रामीण बँकेचे कर्ज नाकारण्याचे पत्र रद्द केले. या निर्णयामुळे देशभरातील लाखो विद्यार्थी आणि पालकांना मोठा दिलासा मिळाला असून बँकांच्या कर्जवाटप धोरणावरही गंभीर प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले आहे.

उच्च शिक्षणासाठी शैक्षणिक कर्ज घेणे आज अनेक विद्यार्थ्यांसाठी अपरिहार्य झाले आहे. मात्र अनेक बँका विद्यार्थ्याच्या गुणवत्तेपेक्षा पालकांचा CIBIL स्कोअर, जुन्या कर्जाची थकबाकी किंवा आर्थिक अडचणी यांना प्राधान्य देत अर्ज फेटाळत असल्याच्या तक्रारी सातत्याने समोर येत आहेत. अशा पार्श्वभूमीवर कर्नाटक उच्च न्यायालयाचा हा निर्णय अत्यंत महत्त्वाचा मानला जात आहे.

न्यायालयाने स्पष्ट शब्दांत नमूद केले की, शैक्षणिक कर्जाचे मूल्यमापन करताना पालकांचा CIBIL स्कोअर हा केवळ दुय्यम निकष असू शकतो. तो कर्ज नाकारण्याचे मुख्य कारण ठरू शकत नाही. विद्यार्थ्याची शैक्षणिक गुणवत्ता, त्याला मिळालेला प्रवेश, भविष्यातील रोजगाराच्या संधी आणि कर्ज परतफेड करण्याची संभाव्य क्षमता या बाबींवर बँकांनी भर दिला पाहिजे.

न्यायालयाने असेही अधोरेखित केले की, गरीब किंवा आर्थिक अडचणीत असलेल्या कुटुंबातील विद्यार्थ्यांना शिक्षणापासून वंचित ठेवणे हे सामाजिक न्यायाच्या तत्त्वालाच छेद देणारे आहे. पालकांनी भूतकाळात आर्थिक संकटाचा सामना केला असेल किंवा त्यांचा CIBIL स्कोअर कमी असेल, तर त्याचा फटका मुलांच्या शिक्षणाला बसणे अन्यायकारक आहे.

या निर्णयामुळे बँकांच्या कार्यपद्धतीवरही प्रश्न उपस्थित झाले आहेत. शिक्षणासाठी असलेल्या कर्ज योजनांचा उद्देश विद्यार्थ्यांना संधी उपलब्ध करून देणे हा आहे की, आर्थिकदृष्ट्या सक्षम कुटुंबांनाच शिक्षणाची दारे खुली ठेवणे, असा सवाल आता उपस्थित होत आहे. जर विद्यार्थ्याला गुणवत्तेच्या आधारे नामांकित संस्थेत प्रवेश मिळाला असेल, तर केवळ पालकांचा CIBIL खराब असल्यामुळे त्याचे भविष्य अंधारात ढकलणे संविधानातील समान संधीच्या तत्त्वाशी विसंगत असल्याचे मत कायदेतज्ज्ञ व्यक्त करत आहेत.

विशेष म्हणजे, हा निर्णय केरळ उच्च न्यायालयाने यापूर्वी दिलेल्या महत्त्वपूर्ण निकालाशी सुसंगत आहे. त्या निकालातही विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक कर्जाला प्राधान्य देण्याचे निर्देश देण्यात आले होते. त्यामुळे आता विविध राज्यांतील बँकांनी शैक्षणिक कर्ज मंजुरीची धोरणे नव्याने तपासण्याची गरज निर्माण झाली आहे.

दरवर्षी हजारो विद्यार्थी अभियांत्रिकी, वैद्यकीय, व्यवस्थापन तसेच परदेशातील उच्च शिक्षणासाठी कर्जावर अवलंबून असतात. अशा वेळी बँकांनी विद्यार्थ्याच्या गुणवत्तेपेक्षा पालकांच्या आर्थिक इतिहासाला अधिक महत्त्व दिल्यास अनेक होतकरू विद्यार्थ्यांची स्वप्ने उद्ध्वस्त होतात. न्यायालयाच्या या निर्णयाने अशा विद्यार्थ्यांच्या बाजूने स्पष्ट भूमिका घेतली आहे.

या निकालानंतर देशातील सर्व बँकांनी शैक्षणिक कर्ज मंजूर करताना केवळ CIBIL स्कोअरच्या आधारावर अर्ज फेटाळण्याची पद्धत थांबवावी, अशी अपेक्षा व्यक्त होत आहे. शिक्षण हा अधिकार आहे, विशेषाधिकार नाही, हा संदेश कर्नाटक उच्च न्यायालयाने आपल्या निर्णयातून ठामपणे दिला आहे. आता या निर्णयाची अंमलबजावणी प्रत्यक्ष बँकिंग व्यवस्थेत कितपत होते, याकडे विद्यार्थी, पालक आणि शिक्षण क्षेत्राचे लक्ष लागले आहे.

गुन्हेगारी खटले, कोट्यवधींची संपत्ती आणि राज्यकारभाराची सूत्रे! असा असेल तर लोकशाहीचा नैतिक अधिकार कोणाकडे?

एडीआर अहवालातील धक्कादायक चित्र; ३१ पैकी १४ मुख्यमंत्र्यांवर फौजदारी खटले, ११ जणांवर गंभीर आरोप, चार मुख्यमंत्री शंभर कोटींपेक्षा अधिक संपत्तीचे मालक. लोकशाहीत केवळ निवडून येणे पुरेसे की नैतिक पात्रताही आवश्यक?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । प्रतिनिधी

भारतात लोकप्रतिनिधी होण्यासाठी संविधानाने काही मूलभूत पात्रता निश्चित केल्या आहेत. मात्र, देशाच्या सर्वोच्च कार्यकारी पदांपैकी एक असलेल्या मुख्यमंत्रिपदासाठी नैतिक जबाबदारी आणि सार्वजनिक विश्वास किती महत्त्वाचा आहे? हा प्रश्न पुन्हा एकदा चर्चेत आला आहे. असोसिएशन फॉर डेमोक्रॅटिक रिफॉर्म्स (अृठ) आणि नॅशनल इलेक्शन वॉच यांच्या ताज्या अहवालानुसार, देशातील ३१ विद्यमान मुख्यमंत्र्यांपैकी १४ जणांनी (सुमारे ४५ टक्के) स्वतःवर फौजदारी खटले प्रलंबित असल्याचे प्रतिज्ञापत्रात जाहीर केले आहे. यापैकी ११ जणांवर गंभीर स्वरूपाचे गुन्हे दाखल आहेत.

या गंभीर आरोपांमध्ये खुनाच्या प्रयत्नाशी संबंधित आरोप, लाचखोरी, गुन्हेगारी धमकी यांसारख्या प्रकरणांचा समावेश आहे. भारतीय कायद्यानुसार केवळ आरोप दाखल झाल्याने व्यक्ती दोषी ठरत नाही; अंतिम दोषसिद्धी होईपर्यंत प्रत्येकाला निर्दोष मानले जाते. मात्र, राज्य चालविणाऱ्या सर्वोच्च राजकीय नेतृत्वावर अशा गंभीर आरोपांचे अस्तित्वही लोकशाहीच्या नैतिकतेबाबत प्रश्न निर्माण करते.

अहवालातील आर्थिक आकडेवारीही तितकीच लक्षवेधी आहे. ३१ मुख्यमंत्र्यांची एकूण घोषित संपत्ती सुमारे ३,६६० कोटी असून, प्रत्येक मुख्यमंत्र्यांची सरासरी संपत्ती ११८.०७ कोटी आहे. यापैकी चार मुख्यमंत्र्यांची संपत्ती १०० कोटींपेक्षा अधिक असल्याने त्यांचा समावेश अब्जाधीशांच्या श्रेणीत होतो. सर्व मुख्यमंत्र्यांचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न २०३ कोटी, तर सरासरी वार्षिक उत्पन्न ६.५४ कोटी असल्याचेही अहवालात नमूद करण्यात आले आहे.

या आकडेवारीतून दोन वास्तव समोर येतात. एका बाजूला देशातील मोठा वर्ग अजूनही रोजगार, शिक्षण, आरोग्य आणि मूलभूत सुविधांसाठी संघर्ष करत आहे, तर दुसऱ्या बाजूला राज्यकारभाराची सूत्रे अशा नेत्यांच्या हाती आहेत ज्यांच्याकडे प्रचंड आर्थिक संपत्ती आहे आणि अनेकांवर गंभीर गुन्हेगारी खटलेही प्रलंबित आहेत. संपत्ती असणे हा गुन्हा नाही आणि गुन्हा दाखल असणे म्हणजे दोषसिद्धीही नाही. पण सार्वजनिक पदावरील व्यक्तींकडून अपेक्षित असलेले नैतिक नेतृत्व, पारदर्शकता आणि सार्वजनिक विश्वास या निकषांवर हा प्रश्न नक्कीच उपस्थित होतो.

यापूर्वीही सर्वोच्च न्यायालयाने अनेक निर्णयांमध्ये राजकारणाच्या गुन्हेगारीकरणाबाबत चिंता व्यक्त केली आहे. न्यायालयाने संसदेला गंभीर गुन्ह्यांच्या आरोपांबाबत कायद्यात सुधारणा करण्याचाही विचार करण्यास सांगितले होते. तरीही आजही निवडणूक प्रक्रियेत गंभीर गुन्हेगारी आरोप असलेले उमेदवार मोठ्या संख्येने विजयी होत असल्याचे चित्र बदललेले नाही.

प्रश्न केवळ कायद्याचा नाही, तर लोकशाहीच्या गुणवत्तेचा आहे. राज्याचा कारभार सांभाळणाऱ्या व्यक्तींनी केवळ कायदेशीर पात्रता पूर्ण करणे पुरेसे आहे का, की सार्वजनिक जीवनासाठी अधिक कठोर नैतिक निकष असावेत? हा निर्णय अखेरीस संसद, न्यायव्यवस्था आणि सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे मतदार यांनाच घ्यावा लागणार आहे.

संपादकीय

प्रधान गेले; प्रश्न अजूनही उभेच!

केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेंद्र प्रधान यांच्या राजीनाम्याने देशाच्या शिक्षण व्यवस्थेतील गंभीर प्रश्न पुन्हा एकदा ऐरणीवर आले आहेत. हा केवळ एका मंत्र्याचा राजीनामा नसून, विद्यार्थ्यांच्या रोषाने आणि लोकशाहीतील जनदबावाने घडवून आणलेली महत्त्वाची घटना आहे. वर्षानुवर्षे मेहनत घेणाऱ्या लाखो विद्यार्थ्यांच्या भविष्याशी खेळ करणाऱ्या परीक्षा व्यवस्थेतील त्रुटींविरोधात उभ्या राहिलेल्या आवाजाने अखेर सरकारला जबाबदारी स्वीकारण्यास भाग पाडले.

मंत्री बदलला म्हणजे व्यवस्था बदलते, असे नाही. पेपरफुटी, निकालातील विसंगती, परीक्षा प्रक्रियेतील गैरव्यवहार आणि राष्ट्रीय चाचणी संस्थेवरील प्रश्न केवळ एका व्यक्तीच्या राजीनाम्याने संपणार नाहीत. विद्यार्थ्यांसाठी परीक्षा ही केवळ सरकारी प्रक्रिया नसते; ती त्यांच्या मेहनतीचा, पालकांच्या त्यागाचा आणि भविष्यातील आयुष्याचा निर्णायक टप्पा असतो. त्यामुळे या व्यवस्थेवरील विश्वास डळमळीत होणे ही अत्यंत गंभीर बाब आहे.

सरकारने आता केवळ राजीनाम्यावर समाधान मानू नये. शिक्षण मंत्रालयातील जबाबदार अधिकारी, परीक्षा प्रक्रियेत गैरव्यवहार करणारे घटक, पेपरफुटीचे रॅकेट चालविणारे आणि पैशांच्या बदल्यात यशाची हमी देणाऱ्या बोगस क्लासेस व अकॅडमी चालकांवर कठोर कारवाई झाली पाहिजे. दोषींना शिक्षा झाली, तरच भविष्यात अशा प्रकारांना आळा बसू शकतो. आजचा विद्यार्थी पूर्वीपेक्षा अधिक जागरूक आहे. डिजिटल माध्यमे आणि माहितीच्या सहज उपलब्धतेमुळे तो सरकारी दाव्यांची पडताळणी करू शकतो. त्यामुळे ''सरकार म्हणते तेच सत्य'' हा काळ आता मागे पडला आहे. विद्यार्थ्यांना आश्वासने नव्हे, तर उत्तरदायित्व हवे आहे. जबाबदारी निश्चित झालेली दिसली पाहिजे आणि व्यवस्था सुधारत असल्याचा विश्वास निर्माण झाला पाहिजे.

नव्या शिक्षणमंत्र्यांसमोर सर्वांत मोठे आव्हान मंत्रालय चालविण्याचे नसून, विद्यार्थ्यांचा हरवलेला विश्वास परत मिळविण्याचे आहे. त्यासाठी राष्ट्रीय परीक्षा व्यवस्थेचे स्वतंत्र व पारदर्शक ऑडिट होणे आवश्यक आहे. प्रश्नपत्रिका तयार करण्यापासून ते निकाल जाहीर होईपर्यंत प्रत्येक टप्प्यावर सुरक्षा, पारदर्शकता आणि उत्तरदायित्व सुनिश्चित केले पाहिजे. तक्रार निवारण यंत्रणाही सक्षम व विश्वासार्ह असली पाहिजे. लोकशाहीत सरकारला प्रश्न विचारणे हा गुन्हा नसून नागरिकांचा मूलभूत अधिकार आहे. प्रत्येक वेळी आंदोलनानंतरच सरकारला जाग येणार असेल, तर प्रशासनाच्या संवेदनशीलतेवर प्रश्नचिन्ह उभे राहते. धर्मेंद्र प्रधान यांच्या राजीनाम्याचा राजकीय अर्थ वेगवेगळा लावला जाईल; मात्र या घटनेचा खरा संदेश असा आहे की, जनतेचा आणि विशेषतः विद्यार्थ्यांचा विश्वास हा कोणत्याही सत्तेपेक्षा मोठा असतो.

आता सरकारने राजीनाम्याच्या राजकारणातून बाहेर पडून सुधारणांच्या राजकारणाकडे वळण्याची गरज आहे. कारण पुढची परीक्षा एखाद्या मंत्र्याची नाही, तर संपूर्ण परीक्षा व्यवस्थेची आहे. त्या परीक्षेचे परीक्षक यावेळी देशातील विद्यार्थी आहेत. प्रधान गेले, पण प्रश्न अजूनही शिल्लक आहेत. आता सरकारने खुर्चीचा नव्हे, तर विद्यार्थ्यांच्या भविष्याचा हिशेब द्यायलाच हवा.

रस्त्यावर जीव धोक्यात, हातात तुटपुंजे मानधन! पिंपरी-चिंचवड वाहतूक वार्डनची आर्त हाक; ठेकेदारांच्या आर्थिक व्यवहारांची चौकशी करा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड | प्रतिनिधी

शहरातील वाहतूक सुरळीत ठेवण्यासाठी कडक उन्हात, मुसळधार पावसात आणि जीवघेण्या वाहतुकीत दिवस-रात्र रस्त्यावर उभे राहणाऱ्या पिंपरी-चिंचवडच्या वाहतूक वार्डनची आर्थिक अवस्था मात्र अत्यंत बिकट असल्याचे समोर आले आहे. नागरिकांच्या सुरक्षिततेसाठी जीवाची पर्वा न करता काम करणाऱ्या या कर्मचाऱ्यांना मिळणारे मानधन इतके तुटपुंजे आहे की, कुटुंबाचा उदरनिर्वाह करणेही कठीण होत असल्याची व्यथा त्यांनी मांडली आहे.

आम्ही शहरातील वाहतूक सुरळीत ठेवण्यासाठी जीव धोक्यात घालतो; पण आमच्या स्वतःच्या घरात दोन वेळच्या जेवणाची चिंता आहे, अशी संतप्त भावना अनेक वाहतूक वार्डन व्यक्त करत आहेत. वाढती महागाई, घरभाडे, मुलांचे शिक्षण, आरोग्य खर्च आणि दैनंदिन गरजा भागवताना त्यांची आर्थिक कोंडी होत असल्याचे त्यांनी सांगितले.

या प्रकरणात संबंधित कंत्राटदार कंपनीच्या कार्यपद्धतीवरही गंभीर प्रश्न उपस्थित केले जात आहेत. प्रत्यक्ष रस्त्यावर काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना अत्यल्प मानधन दिले जात असताना, कंत्राटदाराला मोठा आर्थिक लाभ होत असल्याचा आरोप काही वार्डन आणि कामगार प्रतिनिधींनी केला आहे. मात्र, हे आरोप अद्याप अधिकृत चौकशीत सिद्ध झालेले नसल्याने त्याबाबत निष्पक्ष तपास होणे आवश्यक असल्याचे मत व्यक्त केले जात आहे.

या पार्श्वभूमीवर महापालिका प्रशासनाने संबंधित कंत्राटाचे स्वतंत्र लेखापरीक्षण (Audit) करण्याची मागणी जोर धरत आहे. कंत्राटाची एकूण रक्कम, ठेकेदाराला करण्यात आलेली देयके, प्रत्यक्ष कर्मचाऱ्यांना दिले जाणारे मानधन, तसेच करारातील अटींचे पालन झाले आहे की नाही, याची सखोल तपासणी करण्यात यावी, अशी मागणी पुढे आली आहे.

तपासादरम्यान किमान वेतन कायद्याचे उल्लंघन, भविष्यनिर्वाह निधी (PF), कर्मचारी राज्य विमा (ESI), बोनस, रजा आणि इतर कामगार हक्कांचे पालन झाले आहे का, याचीही चौकशी करण्याची मागणी करण्यात आली आहे. चौकशीत आर्थिक अनियमितता किंवा कायद्याचे उल्लंघन आढळल्यास संबंधित ठेकेदार आणि जबाबदार अधिकाऱ्यांवर कठोर कारवाई करावी, अशी मागणी वार्डन आणि कामगार संघटनांकडून होत आहे.

वाहतूक वार्डन हे शहरातील वाहतूक व्यवस्थेतील महत्त्वाचे घटक आहेत. शाळा, महाविद्यालये, चौक, सिग्नल आणि गर्दीच्या रस्त्यांवर वाहतूक नियंत्रित करण्याचे काम ते सातत्याने करतात. अपघात टाळणे, वाहतूक कोंडी कमी करणे आणि नागरिकांच्या सुरक्षिततेसाठी ते महत्त्वाची भूमिका बजावत असताना त्यांच्या मूलभूत आर्थिक गरजांकडे दुर्लक्ष होत असल्याची टीका व्यक्त होत आहे. या प्रश्नात महापौर रवी लांडगे यांनी वैयक्तिक लक्ष घालून वाहतूक वार्डनची व्यथा समजून घ्यावी, त्यांचे मानधन पुनर्निश्चित करावे आणि कर्तव्य बजावणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना न्याय मिळवून द्यावा, अशी अपेक्षा वार्डन आणि नागरिकांकडून व्यक्त केली जात आहे.

दरम्यान, या प्रकरणात महापालिका प्रशासन, कामगार विभाग आणि संबंधित कंत्राटदार यांची अधिकृत भूमिका अद्याप समोर आलेली नाही. त्यामुळे वस्तुस्थिती स्पष्ट करण्यासाठी पारदर्शक चौकशी होणे आवश्यक असल्याचे मत नागरिक व्यक्त करत आहेत.

टीप : या वृत्तातील ठेकेदारांविषयीचे आरोप संबंधित कर्मचाऱ्यांकडून व मागणीकर्त्यांकडून करण्यात आलेले आहेत. या आरोपांची अधिकृत चौकशीत पुष्टी झालेली नाही. चौकशी पूर्ण होईपर्यंत सर्व संबंधितांना त्यांची भूमिका मांडण्याचा आणि कायदेशीर प्रक्रियेचा पूर्ण अधिकार आहे.

भक्ती-शक्ती–वाकड–नाशिक फाटा–चाकण मेट्रो मार्गाला गती; १२,९३७ कोटींच्या प्रकल्पाला मंजुरी प्रक्रियेची चालना

आमदार शंकर जगताप यांच्या पाठपुराव्याला यश; ४७.२१५ किमी उन्नत मार्गावर ३४ मेट्रो स्थानके प्रस्तावित

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड | प्रतिनिधी

पुणे मेट्रो टप्पा-२ अंतर्गत पिंपरी-चिंचवड शहर आणि चाकण औद्योगिक परिसराला जोडणाऱ्या भक्ती-शक्ती–वाकड–नाशिक फाटा–चाकण मेट्रो मार्गाच्या सुधारित सविस्तर प्रकल्प अहवालाला (डीपीआर) गती मिळाली असून, या महत्त्वाकांक्षी प्रकल्पाच्या मंजुरी प्रक्रियेला चालना मिळाली आहे. सुमारे १२ हजार ९३७ कोटी रुपये खर्चाच्या या प्रकल्पासाठी चिंचवडचे आमदार शंकर जगताप यांनी राज्य शासन, नगरविकास विभाग आणि महामेट्रोकडे सातत्याने पाठपुरावा केला होता.

फुगेवाडी येथील महामेट्रो कार्यालयात सोमवारी प्रस्तावित निगडी ते चाकण मेट्रो मार्गाच्या सुधारित डीपीआरचे लोकप्रतिनिधी व अधिकाऱ्यांसमोर सादरीकरण करण्यात आले. महामेट्रोचे व्यवस्थापकीय संचालक श्रावण हर्डीकर यांनी प्रस्तावित मार्गाचे सरेखन, स्थानके आणि पुढील प्रक्रियेची माहिती दिली.

बैठकीला महापौर रवी लांडगे, उपमहापौर शर्मिला बाबर, आमदार महेश लांडगे, आमदार उमा खापरे, पक्षनेते प्रशांत शितोळे, स्थायी समिती अध्यक्ष अभिषेक बारणे, अतिरिक्त आयुक्त तृप्ती सांडभोर, यूएमटीसीचे सल्लागार रजनीश पोडवळ तसेच संबंधित अधिकारी उपस्थित होते.

आमदार शंकर जगताप यांनी सांगितले की, महामेट्रोने २६ फेब्रुवारी २०२६ रोजी सुधारित डीपीआर महापालिकेकडे सादर केला होता. आता त्याचे अधिकृत सादरीकरण झाल्याने प्रकल्पाच्या प्रशासकीय मंजुरीची प्रक्रिया अधिक वेगाने पूर्ण होण्याची अपेक्षा आहे. सुधारित डीपीआरनुसार हा मेट्रो मार्ग ४७.२१५ किलोमीटर लांबीचा असून पूर्णपणे उन्नत (एश्रर्शींरींशव) स्वरूपात विकसित केला जाणार आहे. या मार्गावर ३४ मेट्रो स्थानके प्रस्तावित असून, निगडी, रावेत, पुनावळे, ताथवडे, वाकड, पिंपळे सौदागर, नाशिक फाटा, भोसरी, मोशी आणि चाकण या वेगाने विकसित होणाऱ्या निवासी, व्यावसायिक आणि औद्योगिक भागांना थेट मेट्रोद्वारे जोडले जाणार आहे. आमदार जगताप यांनी डिसेंबर २०२५ मध्ये विधिमंडळात पुरवणी मागण्यांदरम्यान या मार्गाचा मुद्दा उपस्थित करून डीपीआरला तातडीने मंजुरी देण्याची मागणी केली होती. तसेच मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, राज्य शासन, महापालिका आणि केंद्र शासनाच्या स्तरावरही त्यांनी सातत्याने पाठपुरावा केल्याचे त्यांनी सांगितले. नगरविकास राज्यमंत्री माधुरी मिसाळ यांनीही १९ जून २०२६ रोजी सुधारित डीपीआरमध्ये सुचविलेल्या मागण्यांचा समावेश करण्यात आल्याची माहिती दिली होती.

प्रस्तावित ३४ मेट्रो स्थानके

भक्ती-शक्ती, ट्रान्सपोर्ट नगर, गणेश नगर, आदर्श नगर, मुकाई चौक, रावेत, पुनावळे गाव, पुनावळे, ताथवडे गाव, ताथवडे, भूमकर चौक, भुजबळ चौक, वाकड, विशाल नगर कॉर्नर, कोकणे चौक, पिंपळे सौदागर, पिंपळे गुरव, नाशिक फाटा, संत तुकाराम नगर, वल्लभ नगर, गवळी माथा चौक, सेंच्युरी एन्का कॉर्नर, लांडेवाडी, भोसरी गाव, भोसरी सेक्टर-१, गोडाऊन चौक, झखएउउ, भारतमाता मोशी, चिंबळी फाटा, बारगे वस्ती, कुरुळी, आळंदी फाटा, नाणेकरवाडी आणि चाकण.

आमदार शंकर जगताप म्हणाले, भक्ती-शक्ती-वाकड-नाशिक फाटा–चाकण मेट्रो हा केवळ वाहतूक प्रकल्प नसून पिंपरी-चिंचवड आणि चाकण औद्योगिक परिसराच्या भविष्यातील विकासाची जीवनवाहिनी ठरणार आहे. सुधारित डीपीआरला लवकरात लवकर मंजुरी मिळून हा महत्त्वाकांक्षी प्रकल्प प्रत्यक्षात यावा, यासाठी पुढेही सातत्याने पाठपुरावा करणार आहे.

नागरिकांना होणारे प्रमुख फायदे

* निगडी ते चाकण प्रवास अधिक वेगवान, सुरक्षित आणि सुलभ होणार.
* वाकड, नाशिक फाटा, भोसरी, मोशी आणि चाकण परिसरातील वाहतूक कोंडी कमी होण्यास मदत होणार.
* चाकण औद्योगिक क्षेत्रातील कामगार आणि कर्मचाऱ्यांना सक्षम सार्वजनिक वाहतुकीचा पर्याय उपलब्ध होणार.
* विद्यार्थी, महिला, ज्येष्ठ नागरिक आणि दैनंदिन प्रवाशांना सुरक्षित व विश्वासार्ह प्रवासाची सुविधा मिळणार.
* खासगी वाहनांचा वापर, इंधन खर्च आणि प्रदूषणात घट होण्यास मदत होणार.
* मार्गालगतच्या निवासी, व्यावसायिक आणि औद्योगिक विकासाला चालना मिळणार.

उद्योगातील नव्या संधींबाबत विद्यार्थ्यांनी सजग राहावे : शरद राठी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

शिरूर | प्रतिनिधी

पीसीयूमध्ये एसवाय. बी.टेक. (सीएसई) इंडक्शन-२०२६ उत्साहात; कृत्रिम बुद्धिमत्ता, सायबर सुरक्षा व कौशल्यविकासावर भर

पिंपरी | प्रतिनिधी :

पिंपरी चिंचवड एज्युकेशन ट्रस्टच्या साते (ता. वडगाव मावळ) येथील पिंपरी चिंचवड विद्यापीठ (पीसीयू) येथे अभियांत्रिकी व तंत्रज्ञान विद्यालयाच्या संगणक अभियांत्रिकी विभागात एसवाय. बी.टेक. (सीएसई) इंडक्शन-२०२६ कार्यक्रम उत्साहात पार पडला. यावेळी विद्यार्थ्यांनी कृत्रिम बुद्धिमत्ता (अख), सायबर सुरक्षा, उदयोन्मुख तंत्रज्ञान आणि उद्योग क्षेत्रातील बदलत्या संधींबाबत सतत जागरूक राहून कौशल्यविकासावर भर द्यावा, असे आवाहन सायबर सिक्युरिटी अँड आयटी ॲसेट मॅनेजमेंट स्टार्टअपचे इंडिया हेड शरद राठी यांनी केले.

प्रमुख पाहुणे म्हणून मार्गदर्शन करताना शरद राठी म्हणाले, तंत्रज्ञान क्षेत्र वेगाने बदलत आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांनी केवळ शैक्षणिक ज्ञानावर न थांबता नव्या तंत्रज्ञानाशी सातत्याने जुळवून घेत स्वतःची कौशल्ये विकसित केली पाहिजेत. उद्योगविश्वाच्या गरजा समजून घेतल्यास करिअरच्या मोठ्या संधी उपलब्ध होऊ शकतात.

यावेळी पीसीयूचे कुलगुरू डॉ. संतोष सोनवणे, तंत्रज्ञान विद्यालयाचे अधिष्ठाता डॉ. व्ही. पाटील, संगणक विभागाचे संचालक डॉ. अभिजित बनुबाकोडे, विभागप्रमुख डॉ. पल्लवी अहिरे, आउटरीच अँड ॲडमिशन्स संचालक डॉ. रामदास बिरादार, प्राध्यापक, विद्यार्थी आणि कर्मचारी उपस्थित होते.

कुलगुरू डॉ. संतोष सोनवणे यांनी विद्यार्थ्यांना विद्यापीठातील शैक्षणिक प्रक्रिया, परीक्षा पद्धती, ईआरपी प्रणाली, इन्स्टिट्यूशन्स इनोव्हेशन कौन्सिल, रेड हॅट अकॅडमी, परदेशी भाषा शिक्षणाच्या संधी, विविध विद्यार्थी क्लब्स, आंतरराष्ट्रीय सहकार्य, इंटर्नशिप, प्लेसमेंट सहाय्य आणि विद्यार्थी-केंद्रित उपक्रमांची सविस्तर माहिती दिली.

कार्यक्रमाचे समन्वयक म्हणून निखिलेश मांकर यांनी काम पाहिले.

पिंपरी चिंचवड एज्युकेशन ट्रस्टचे अध्यक्ष ज्ञानेश्वर लांडगे, उपाध्यक्ष पद्माताई भोसले, सचिव विठ्ठल काळभोर, खजिनदार शांताराम गराडे, विश्वस्त तथा पीसीयूचे कुलपती हर्षवर्धन पाटील, व्यवस्थापन समितीचे सदस्य नरेंद्र लांडगे व अजिंक्य काळभोर, कार्यकारी संचालक डॉ. गिरीश देसाई आणि कुलगुरू डॉ. संतोष सोनवणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

पिंपरी-चिंचवडमध्ये महावितरणच्या कारभाराविरोधात नागरिकांचा संताप; अधिकाऱ्यांना धरले धारेवर

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड : प्रतिनिधी

औद्योगिक आणि शैक्षणिक नगरी म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या पिंपरी-चिंचवडमधील मोहननगर, आकुर्डी प्रभाग क्रमांक १४ मध्ये महावितरणच्या ढिसाळ कारभाराविरोधात नागरिकांचा तीव्र उद्रेक पाहायला मिळाला.

महिन्यांपासून वीज खंडित होण्याचे सत्रआकुर्डीसह दत्तवाडी, विठ्ठलवाडी, विवेकानगर, काळभोरनगर, रामनगर, मोहननगर, चिंचवड स्टेशन आणि साईबाबा नगर परिसरात गेल्या अनेक महिन्यांपासून विनाकारण वीज खंडित होत आहे. या सततच्या वीज कपातीमुळे त्रस्त झालेल्या नागरिक कृती समितीने आज आक्रमक पवित्रा घेतला.अधिकाऱ्यांना निवेदन सादरनागरिकांनी महावितरणच्या गणेशखिंड येथील अधीक्षक अभियंता व भोसरी डिव्हिजनच्या कार्यकारी अभियंत्यांना थेट धारेवर धरले.

या समस्येवर कायमस्वरूपी तोडगा काढण्यासाठी नागरिकांच्या वतीने एक निवेदन सादर करण्यात आले. या निवेदनात नमूद करण्यात आलेल्या मुद्द्यांवरून महावितरणच्या भोंगळ कारभाराचे वास्तव समोर आले आहे.

PCMC घोटाळा: थेरगाव करसंकलन कार्यालयात लाखो रुपयांचा डल्ला; पावत्यांमध्ये खाडाखोड करून नागरिकांची लूट, वरिष्ठ अधिकाऱ्यांचा वरदहस्त?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड (विशेष प्रतिनिधी)

पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिकेच्या थेरगाव विभागीय करसंकलन कार्यालयात नागरिकांच्या पैशांवर डल्ला मारणारा एक खळबळजनक घोटाळा उघडकीस आला आहे. मालमत्ता कराच्या मूळ पावत्यांमध्येच थेट खाडाखोड (फेरफार) करून लाखो रुपयांचा अपहार केल्याचा धक्कादायक प्रकार समोर आल्याने पालिका वर्तुळात प्रचंड खळबळ उडाली आहे.या महाघोटाळ्याचे सविस्तर वृत्त आणि पडद्यामागील धक्कादायक वास्तव खालीलप्रमाणे आहे:

१० हजारांची पावती थेट २ हजारांवर! अशी झाली लूटबँक ऑफ महाराष्ट्र मार्फत थेरगाव कार्यालयात नियुक्त करण्यात आलेल्या रोखपालांनी (कॅशियर्स) भ्रष्टाचाराचा नवा पॅटर्न शोधून काढला. कर भरण्यासाठी येणाऱ्या नागरिकांना अधिकृत पावती द्यायची, मात्र पालिकेच्या दप्तरी नोंद करताना त्यात खाडाखोड करायची, असा हा प्रकार होता. एका उदाहरणात चक्क १०,०००/- रुपयांची मूळ

पावती खोडून ती अवघी २,०००/- रुपये दाखवण्यात आली आणि उर्वरित ८,०००/- रुपये रोखपालांनी संगनमताने लांबवले.

हा प्रकार १७ जुलै २०२६ रोजी उघडकीस आला असून गेल्या अनेक दिवसांपासून हा काळाबाजार सुरू होता.संशयित आरोपी आणि भ्रष्टाचाराचे जाळेदोषी रोखपाल: प्रसाद कुंभार व आदित्य गोलांडे (बँक ऑफ महाराष्ट्र मार्फत नियुक्त) अशी अपहार करणाऱ्या मुख्य संशयितांची नावे आहेत.अधिकाऱ्यांची संशयास्पद 'बघ्याची भूमिका': घोटाळा उघड होऊन आठवडा उलटला तरी संबंधित विभागाच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी ठोस कारवाई करण्याऐवजी केवळ 'जुजबी कारवाई'चे नाटक करून वेळ मारून नेली. त्यामुळे या मलिद्यामध्ये काही बड्या अधिकाऱ्यांचेही हात माखले असल्याचा दाट संशय आहे. चिखली, आकुर्डीतही संशयाची सुई: थेरगावमधील या प्रकारानंतर आता चिखली आणि आकुर्डी येथील करसंकलन कार्यालयांमध्येही अशाच पद्धतीने बिनबोभाटपणे पैशांचा अपहार सुरू असल्याची जोरदार चर्चा सुरू झाली आहे.नागरिकांमध्ये संतापाचा भडका; कडक कारवाईची मागणीगोरगरीब जनतेच्या कराच्या पैशांवर डल्ला मारणाऱ्या या टोळीविरोधात पिंपरी-चिंचवडमधील नागरिकांमध्ये तीव्र संतापाची लाट उसळली आहे. महापालिका प्रशासनाने तात्काळ गुन्हेगारांना पाठीशी घालणे बंद करावे, दोन्ही रोखपालांवर त्वरित पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल करून कडक कारवाई करावी आणि या संपूर्ण रॅकेटचा पर्दाफाश करावा, अशी मागणी नागरिकांमधून केली जात आहे.

नॉव्हेल इंटरनॅशनल स्कूलचा दहावीचा CBSE निकाल शंभर टक्के; राज वैद्य ९८.६% गुणांसह प्रथम

१४३ पैकी सर्वच विद्यार्थी उत्तीर्ण; गुणवंत विद्यार्थ्यांवर अभिनंदनाचा वर्षाव

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड | प्रतिनिधी

नॉव्हेल इंटरनॅशनल स्कूलचा सन २०२५-२६ शैक्षणिक वर्षातील उइडए इयत्ता दहावीचा निकाल यंदाही शंभर टक्के लागला असून, शाळेने सलग उत्कृष्ट निकालाची परंपरा कायम राखली आहे. यंदा परीक्षेला बसलेल्या सर्व १४३ विद्यार्थ्यांनी यश संपादन करत शाळेच्या शैक्षणिक गुणवत्तेची पुन्हा एकदा साक्ष दिली.

यंदाच्या निकालात राज वैद्य याने ९८.६ टक्के गुण मिळवून प्रथम क्रमांक पटकावला. सलोनी पुजारी हिने ९५.२ टक्के गुणांसह द्वितीय क्रमांक मिळविला, तर वैष्णवी राठोड आणि सोनम शिंदे यांनी प्रत्येकी ९५ टक्के गुण मिळवत संयुक्त तृतीय क्रमांक पटकावला. निकालानुसार ९१ टक्क्यांपेक्षा अधिक गुण मिळविणारे २१ विद्यार्थी, ८१ टक्क्यांपेक्षा अधिक गुण मिळविणारे ५६ विद्यार्थी, ७१ टक्क्यांपेक्षा अधिक गुण मिळविणारे ४२ विद्यार्थी, ६१ टक्क्यांपेक्षा अधिक गुण मिळविणारे २० विद्यार्थी, तर ५१ टक्क्यांपेक्षा अधिक गुण मिळविणारे ४ विद्यार्थी आहेत.

या यशाबद्दल शाळेचे संस्थापक अध्यक्ष तथा आमदार अमित गोरखे, कार्यकारी संचालक विलास जेऊरकर, शाळा व्यवस्थापक डॉ. प्रिया गोरखे, तांत्रिक विभाग प्रमुख समीर जेऊरकर, मुख्याध्यापिका मृदुला गायकवाड आणि उपमुख्याध्यापिका वैशाली हरुगडे यांनी सर्व यशस्वी विद्यार्थ्यांचे, पालकांचे आणि शिक्षकांचे अभिनंदन केले. यावेळी त्यांनी सांगितले की, हा निकाल केवळ शाळेचा नसून विद्यार्थी, शिक्षक आणि पालक यांच्या सामूहिक परिश्रमांचे यश आहे. गुणवत्तापूर्ण शिक्षण, शिस्त आणि विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी शाळा भविष्यातही कटिबद्ध राहील.

दैनिक राज्य लोकतंत्र हे पत्र मुद्रक, प्रकाशक मालक सीमा भिमराव मस्के यांनी जगमित्र प्रिंटर्स ॲण्ड सेल्स कॉर्पोरेशन सुमतीनगर, जालना रोड, बीड येथे छापून कार्यालय दैनिक राज्य लोकतंत्र, राजीव गांधी चौक, कॅनाल रोड, बीड, ता.जि. बीड, ४३११२२ (महाराष्ट्र) येथे प्रकाशित केले. **संपादक** - सीमा मस्के (मोकाशे) | **कार्यकारी संपादक** - सुभाष विलासराव चौरे या अंकात प्रकाशित झालेल्या मजकुरातील मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. न्यायालयीन वाद बीड न्यायकक्षेत. EMAIL- RAJYALOKTANTRA@GMAIL.COM NO.L SB/BEED RNP-206/2024-26

सारांश वृत्त

खेड तालुक्यात खरावडी येथे गायरान जमिनीवरील अतिक्रमणावर हातोडा; उद्या गोलेगावमध्ये धडक कारवाई

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

खेड : खेड तालुक्यातील खरावडी ग्रामपंचायत हद्दीतील गायरान (प्रशासकीय/ कुरण) जमिनीवरील अनधिकृत अतिक्रमणे हटवण्यासाठी प्रशासनाने आज मोठी मोहीम हाती घेतली आहे. कायदा व सुव्यवस्था राखण्यासाठी परिसरात सकाळपासूनच मोठा पोलीस बंदोबस्त तैनात करण्यात आला होता.सकाळी ७ वाजल्यापासून कारवाई सुरूमिळालेल्या माहितीनुसार, आज सकाळी ७:०० वाजल्यापासून या भागात अतिक्रमण हटाव मोहिमेला सुरुवात झाली. प्रशासनाने दिलेल्या पूर्वसूचनेचे आणि नोटिसीचे पालन करत स्थानिक नागरिकांनी प्रशासनाला मोलाचे सहकार्य केले. कोणतीही अनुचित घटना किंवा कायदा-सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण न होऊ देता नागरिकांनी स्वतःहून आपली अतिक्रमणे काढून घेण्यास सुरुवात केली, बद्दल अधिकाऱ्यांनी स्थानिक जनतेचे जाहीर कौतुक आणि अभिनंदन केले आहे. उद्या गोलेगावातील व्यावसायिक अतिक्रमणांवर नजरखरावडी येथील कारवाईनंतर आता प्रशासनाचा मोर्चा गोलेगावकडे वळणार आहे. उद्या (मंगळवारी) गोलेगाव परिसरातील सर्व व्यावसायिक अनधिकृत अतिक्रमणे हटवण्यात येणार असल्याचे प्रशासकीय अधिकाऱ्यांनी स्पष्ट केले आहे. तसेच, आगामी ३० सप्टेंबरपर्यंत तालुक्यातील इतर भागांतील अतिक्रमणेही टप्प्याटप्प्याने हटवण्यात येणार असल्याची माहिती समोर येत आहे. प्रशासनाने नागरिकांना स्वतःहून अतिक्रमणे काढून घेण्याचे आवाहन केले आहे.

मनातले मोती’ कवितासंग्रहाचे प्रकाशन; शोभाताई हांगे यांच्या कवितांतून ग्रामीण स्त्रीजीवनाचे सकारात्मक दर्शन : तेजस्वी सातपुते

पत्रकार भवनात साहित्यिकांच्या उपस्थितीत प्रकाशन सोहळा; अनुभव, वेदना आणि मातृत्वाचा काव्यमय प्रवास उलगडला

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे । प्रतिनिधी

कवयित्री शोभाताई शिवाजीराव हांगे लिखित ‘मनातले मोती’ या कवितासंग्रहाचे प्रकाशन रविवारी पुण्यातील नव्या पेठेतील पत्रकार भवन येथे उत्साहात पार पडले. यावेळी पुणे शहराच्या अतिरिक्त पोलिस आयुक्त तेजस्वी सातपुते यांनी शोभाताईंच्या कवितांचे कौतुक करत, त्यांच्या कवितांमधून ग्रामीण भागातील स्त्रीजीवनाचे वास्तववादी, तरीही सकारात्मक आणि प्रांजळ दर्शन घडते, असे प्रतिपादन केले.

त्या म्हणाल्या, जसे मनात उमटले तसे कागदावर आणण्याचे धाडस आणि पराकोटीचा प्रामाणिकपणा ही शोभाताईंच्या कवितेची खरी ताकद आहे. त्यांच्या कवितेत वेदना आहेत, संघर्ष आहे; मात्र नकारात्मकता नाही. मातृत्वाची उब, सहनशीलता आणि जीवनाकडे पाहण्याचा सकारात्मक दृष्टिकोन प्रत्येक कवितेतून जाणवतो.

या कार्यक्रमाला कवयित्री शोभाताई हांगे, निवेदिका व कवयित्री लीनता माडगूळकर आंबेकर, समाजसेविका सारिका भरणे, पुणे जिल्हा परिषद महिला व बालकल्याण सभापती अंकिता पाटील, प्रा. गणेश शिंदे, तसेच शिवाजीराव हांगे, सत्यजीत हांगे, अजिंक्य हांगे, छाया घुले, दुर्गा वाघ, चंद्रकला सानप, शशिकला मुंढे आणि हांगे कुटुंबीय उपस्थित होते.

मनोगत व्यक्त करताना शोभाताई हांगे म्हणाल्या, हा कवितासंग्रह म्हणजे माझ्या आयुष्याचा आरसाच आहे. ग्रामीण भागातील स्त्रियांना मन मोकळे करण्याची संधी क्वचितच मिळते. संसारातील संघर्ष, वेदना आणि अनुभव मी कागदावर उतरवत गेले आणि त्यातून कविता जन्माला आल्या. या कविता माझ्यासाठी सखी ठरल्या. माझ्या पतींची आणि कुटुंबीयांची साथ लाभल्यामुळेच हा क्षण अनुभवता आला.

प्रा. गणेश शिंदे यांनी कविता ही अंतर्मनातील संवादातून जन्माला येते, असे सांगत शोभाताईंच्या कवितांमध्ये नातेसंबंध, ग्रामीण जीवन, त्याग आणि माणुसकीची मूल्ये प्रभावीपणे व्यक्त झाल्याचे नमूद केले. आजच्या काळात संवाद हरवत चालला असून कुटुंबव्यवस्था आणि नात्यांचे महत्त्व जपण्याचा संदेश या कवितांतून मिळतो, असे त्यांनी सांगितले.

अंकिता पाटील यांनी शोभाताईंच्या कविता म्हणजे अनुभव, संस्कार आणि वेदनांचे शब्दरूप असल्याचे सांगितले. आपल्या मातीतल्या संस्कारांचा वारसा पुढील पिढीपर्यंत पोहोचवणारा हा संग्रह नाती जपण्याचा संदेश देणारा असल्याचे त्यांनी नमूद केले.

लीनता माडगूळकर आंबेकर यांनी शोभाताईंच्या कवितांना अनुभवांच्या शिंपल्यातील अस्सल मोती अशी उपमा देत, त्या कवितांमध्ये गृहिणी, आई, पत्नी आणि ग्रामीण स्त्रीचे अनेकविध भावविश्व प्रभावीपणे उमटल्याचे सांगितले. त्यांच्या कवितेची जातकुळी बहिणाबाई चौधरी यांच्या काव्यपरंपरेशी साधर्म्य सांगणारी असल्याचेही त्यांनी नमूद केले.

सारिका भरणे यांनी ग्रामीण स्त्रियांच्या संघर्षमय जीवनाचे वास्तव शोभाताईंच्या कवितांतून समोर येते, असे सांगितले. तर सत्यजीत हांगे यांनी स्वागतपर भाषणात आईच्या आयुष्यातील संघर्ष, वेदना आणि त्यातून निर्माण झालेली कविता ही अनेक ग्रामीण महिलांच्या जीवनाचे प्रतिनिधित्व करणारी असल्याने हा संग्रह प्रकाशित करण्याचा निर्णय घेतल्याचे सांगितले.

कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन ऋतुजा फुलकर यांनी केले. शीतल हांगे, चंद्रकला सानप, शशिकला मुंढे, अजिंक्य हांगे आणि दुर्गा वाघ यांनी उपस्थितांचे स्वागत केले, तर सत्संग मुंढे यांनी आभार मानले. ‘मनातले मोती’ या कवितासंग्रहाच्या प्रकाशनाने साहित्यप्रेमींना ग्रामीण स्त्रीजीवनातील संवेदना, संघर्ष आणि सकारात्मकतेचा एक हृदयस्पर्शी काव्यप्रवास अनुभवण्याची संधी मिळाली.

लोणी उपबाजारात ३,१२० कांदा पिशव्यांची आवक; दरवाढीने शेतकऱ्यांमध्ये समाधान

गोळा कांद्याला प्रतिदहा किलो ३०० पर्यंत भाव; वाढलेले दर कायम ठेवण्याची उत्पादकांची मागणी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी । प्रतिनिधी

मंचर कृषी उत्पन्न बाजार समितीच्या लोणी (ता. आंबेगाव) येथील उपबाजारात सोमवारी (दि. २७) कांद्याच्या ३,१२० पिशव्यांची आवक झाली. बाजारभावात झालेल्या लक्षणीय वाढीमुळे कांदा उत्पादक शेतकऱ्यांमध्ये समाधानाचे वातावरण असून, वाढलेल्या दरांचा लाभ घेण्यासाठी शेतकरी चाळीत साठवून ठेवलेला कांदा विक्रीस आणत आहेत.

सोमवारी झालेल्या लिलावात प्रतिदहा किलोसाठी गोळा कांदा (नंबर १) ला २६० ते ३००, गोळा कांदा (नंबर २) ला २१० ते २५५, गोल्टी कांदा १३० ते २००, तर बदला कांदा ४० ते १२० असा बाजारभाव मिळाला. कांद्याला समाधानकारक दर मिळाल्याने शेतकऱ्यांनी आनंद व्यक्त केला आहे. दरवाढ कायम राहिल्यास उत्पादकांना मोठा दिलासा मिळेल, अशी अपेक्षा त्यांनी व्यक्त केली.

आवक वाढत असली तरी त्याचा परिणाम बाजारभावावर होऊ नये आणि वाढलेले दर स्थिर राहावेत, अशी मागणीही शेतकऱ्यांनी केली.

लोणी येथील कांदा लिलावात मच्छिंद्र वाळूंज, महेंद्र वाळूंज, नितीन नरवडे, संजय भोजणे आणि मंगेश सोनवणे यांनी सहभाग घेतला. लिलावाची व्यवस्था ए. आतार आणि दत्ता धूमाळ यांनी पाहिली. ही माहिती बाजार समितीचे सभापती निलेश थोरात आणि उपसभापती सचिन पानसरे यांनी दिली.

‘विठ्ठल बन’ येथे नवव्या वर्षी भव्य स्वच्छता अभियान; अडीच तासांत ६ टन कचऱ्याची विल्हेवाट

१६० ग्रामदूतांचा उत्स्फूर्त सहभाग; पर्यावरण संवर्धनाचा आणि लोकसहभागाचा आदर्श उपक्रम

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

उरुळी कांचन । प्रतिनिधी :

प्रति पंढरपूर म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या उरुळी कांचन येथील श्रीक्षेत्र विठ्ठल बन (डाळिंब) परिसरात आषाढी यात्रा व बारस महाप्रसादानिमित्त निर्माण झालेल्या कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी सोमवारी (दि. २७) विशेष स्वच्छता अभियान राबविण्यात आले.

ड्रीम्स युवा सोशल फाउंडेशन संचलित उरुळी कांचन ग्रामस्वच्छता अभियान ग्रुपच्या पुढाकारातून सलग नवव्या वर्षी पार पडलेल्या या उपक्रमात १६० ग्रामदूत आणि स्वयंसेवकांनी सहभाग घेत अडीच तासांत सुमारे ६ टन कचऱ्याचे संकलन करून त्याची शास्त्रोक्त विल्हेवाट लावली.

आषाढी यात्रा आणि बारस महाप्रसादानिमित्त लाखो भाविक श्रीक्षेत्र विठ्ठल बन येथे दर्शनासाठी येतात. त्यामुळे परिसरात प्लास्टिक, कागद, निर्माल्य आणि अन्य घनकचऱ्याचे प्रमाण वाढते. भाविकांना स्वच्छ, सुंदर आणि आरोग्यदायी वातावरण उपलब्ध व्हावे या उद्देशाने सकाळी ६ ते ८.३० या वेळेत हे विशेष अभियान उत्साहात राबविण्यात आले.

कचरा संकलन आणि वाहतुकीसाठी आवश्यक वाहनांची व्यवस्था माजी नगरसेवक धीरज घाटे यांच्या माध्यमातून करण्यात आली.

या अभियानात ड्रीम्स युवा सोशल फाउंडेशन संचलित उरुळी कांचन ग्रामस्वच्छता अभियान ग्रुप, आदर पुनावाला क्लीन सिटी इनिशिएटिव्ह ग्रुप, डाळिंब ग्रामस्वच्छता अभियान ग्रुप, उरुळी कांचन ग्रामपंचायत, डाळिंब ग्रामपंचायत, श्री विठ्ठल देवस्थान ट्रस्ट, तसेच डाळिंब गाव व पंचक्रोशीतील ग्रामस्थांनी उत्स्फूर्त सहभाग नोंदविला.

‘विठ्ठल चरणी स्वच्छता सेवा’ या भावनेतून सुरू झालेला हा उपक्रम आता केवळ स्वच्छता अभियान न राहता पर्यावरण संवर्धन, सामाजिक बांधिलकी आणि लोकसहभागाचा प्रभावी आदर्श ठरला आहे. सलग नऊ वर्षे अखंडपणे सुरू असलेल्या या अभियानाचे विविध स्तरांतून कौतुक होत असून, भविष्यात ही लोकचळवळ अधिक व्यापक करण्याचा निर्धार स्वयंसेवकांनी व्यक्त केला आहे.

ग्रामीण विद्यार्थ्यांसाठी ‘इंग्रजी शिकूया’ उपक्रमाचा शुभारंभ; मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या हस्ते रेडिओ प्रक्षेपणाचा प्रारंभ

पुणे जिल्हा परिषद व सीएलआरचा संयुक्त उपक्रम; जिल्ह्यातील ३,५२१ शाळांतील हजारो विद्यार्थ्यांना होणार लाभ

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-काळभोर । प्रतिनिधी

ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांमध्ये इंग्रजी भाषेबाबत आत्मविश्वास निर्माण करून आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातून गुणवत्तापूर्ण शिक्षण उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने पुणे जिल्हा परिषदेने ‘इंग्रजी शिकूया’ हा अभिनव उपक्रम सुरू केला आहे. या उपक्रमाचा शुभारंभ मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस आणि उपमुख्यमंत्री सुनेत्रा पवार यांच्या हस्ते रेडिओ प्रक्षेपणाद्वारे करण्यात आला.

या उपक्रमाचा लोकार्पण सोहळा हवेली तालुक्यातील लोणी काळभोर येथील जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा क्रमांक २ (मुलींची) येथे उत्साहपूर्ण वातावरणात पार पडला.

पुणे जिल्हा परिषद आणि सेंटर फॉर लर्निंग रिसोर्सेस (उडठ) यांच्या संयुक्त विद्यमाने हा उपक्रम राबविण्यात येत आहे. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण-२०२० आणि राज्य अभ्यासक्रम आराखडा-२०२३ यांच्या अनुषंगाने विकसित करण्यात आलेल्या या उपक्रमाचा लाभ पुणे जिल्ह्यातील ३,५२१ शाळांमधील हजारो विद्यार्थ्यांना होणार आहे.

या उपक्रमाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना इंग्रजी भाषेचे श्रवण, संभाषण आणि आकलन कौशल्य विकसित करण्यासाठी रेडिओसारख्या प्रभावी माध्यमाचा वापर करण्यात येणार आहे. त्यामुळे ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांमध्ये इंग्रजीबाबतची भीती कमी होऊन आत्मविश्वास वाढण्यास मदत होणार असल्याची अपेक्षा व्यक्त करण्यात येत आहे.

पुणे जिल्हा परिषदेचा हा उपक्रम ग्रामीण शिक्षणात तंत्रज्ञानाचा प्रभावी वापर करत विद्यार्थ्यांना गुणवत्तापूर्ण शिक्षणाच्या मुख्य प्रवाहात आणण्याच्या दृष्टीने महत्त्वपूर्ण पाऊल मानला जात आहे.

अनाथ आश्रमाला मदतीचा हात, १३२ जणांचे रक्तदान, ५ हजार वृक्षरोपांचे वाटप;

स्व. अजितदादा पवार यांची जयंती जनसेवा सप्ताहातून साजरी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड :

पिंपरी-चिंचवड शहराच्या सर्वांगीण विकासाचे शिल्पकार म्हणून ओळखले जाणारे लोकनेते स्व. अजितदादा पवार यांच्या जयंतीनिमित्त ‘जनसेवा सप्ताह’ अंतर्गत पिंपळे गुरव राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टीच्या वतीने विविध सामाजिक उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. ममता अंध-अनाथ आश्रमाला फळे व धान्याचे वाटप, ५ हजार वृक्षरोपांचे वितरण तसेच १३२ रक्तदात्यांच्या सहभागातून रक्तदान शिबिर घेऊन जयंती समाजोपयोगी उपक्रमांतून साजरी करण्यात आली.

राष्ट्रवादी काँग्रेसचे कार्याध्यक्ष अरुण पवार, शहर उपाध्यक्ष तानाजी जवळकर, माजी नगरसेवक राजू लोखंडे, शंतनू डोळस, अनुसूचित जमाती विभागाचे शहराध्यक्ष विष्णू शेळके, तृप्तीताई जवळकर, चैताली शालिंदर आणि गौरीताई गोंनटे यांच्या पुढाकारातून या उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. कार्यक्रमाचे उद्घाटन महापालिकेतील विरोधी पक्षनेते भाऊसाहेब भोईर आणि माजी विरोधी पक्षनेते विठ्ठल उर्फ नाना काटे यांच्या हस्ते झाले.

यावेळी माजी नगरसेवक राजेंद्र जगताप, माजी नगरसेविका चंदाताई लोखंडे, कैलास थोपटे, सागर कोकणे, कॅप्टन युवराज माने, अतिश जवळकर, किशोर अट्टरगेकर, दीपक जाधव, दत्ता कदम, लहुजी पवार, नरेश पवार, साहिल रोकडे, बळीराम माळी, नितीन चौधरी, अनिकेत मुपीड, गणेश जवळकर, अनिता पांचाळ, आकाश कळसकर, दत्तात्रय धोंडगे, संतोष शिंदे, बाळासाहेब साळुंके, शिवाजी घोडके, सुग्रीव पाटील, लक्ष्मण जाधव, विजयराज नागरी पतसंस्थेचे संचालक सूर्यकांत कुरूलकर तसेच विविध सामाजिक संस्थांचे पदाधिकारी उपस्थित होते.

सप्ताहाच्या प्रारंभी पिंपळे गुरव येथील ‘ममता अंध-अनाथ आश्रम’ येथे विद्यार्थ्यांना व गरजूंना अन्नधान्य आणि फळांच्या किटचे वाटप करण्यात आले. त्यानंतर अरुण पवार यांच्या कार्यालयात आयोजित रक्तदान शिबिरात १३२ रक्तदात्यांनी रक्तदान केले. सर्व रक्तदात्यांचा प्रमाणपत्र देऊन गौरव करण्यात आला. याशिवाय पर्यावरण संवर्धनाचा संदेश देत ५ हजार वृक्षरोपांचे मोफत वाटप करण्यात आले. या उपक्रमाला नागरिक आणि पर्यावरणप्रेमींचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला.

यावेळी बोलताना भाऊसाहेब भोईर म्हणाले, अजितदादांचा जीवनप्रवास हा जनसेवेने व्यापलेला होता. अंध-अनाथ मुलांना मदत आणि हजारो वृक्षांचे वाटप करून कार्यकर्त्यांनी राष्ट्रवादी काँग्रेस ही समाजकारणाला प्राधान्य देणारी संघटना असल्याचे पुन्हा सिद्ध केले.

विठ्ठल उर्फ नाना काटे म्हणाले, अजितदादा पवार यांनी नेहमीच शब्दापेक्षा कामाला महत्त्व दिले. पिंपरी-चिंचवडच्या विकासातील त्यांचे योगदान अतुलनीय असून त्यांची उणीव कधीही भरून निघणार नाही.

अरुण पवार म्हणाले, अजितदादा हे सर्वसामान्यांच्या भावना जपणारे नेतृत्व होते. आयटी हब उभारण्याबरोबरच त्यांनी शेती, ग्रामीण विकास आणि संकटातील मदत यालाही तितकेच प्राधान्य दिले. त्यांचे विचार आत्मसात करणे हीच त्यांना खरी आदरांजली ठरेल.

तानाजी जवळकर यांनी सांगितले, अजितदादांची जयंती त्यांच्या अनुपस्थितीत साजरी करावी लागेल, असे कधी वाटले नव्हते. ते उत्कृष्ट प्रशासक आणि प्रत्येक कार्यकर्त्याच्या कामाला न्याय देणारे नेतृत्व होते.

राजू लोखंडे यांनी दादांच्या काम करण्याच्या पद्धतीचा आणि संकटाच्या काळात ठामपणे पाठीशी उभे राहण्याच्या स्वभावाचा उल्लेख करत त्यांच्या कार्यशैलीचा आदर्श घेण्याचे आवाहन केले.

विष्णू शेळके म्हणाले, गेली अनेक वर्षे आम्ही अजितदादांच्या विचारांवर चालत आहोत. त्यांची शिस्त, स्वच्छता आणि कार्यपद्धती आम्ही अंगीकारली आहे. त्यांच्या जाण्याने नव्या पिढीचे मोठे नुकसान झाले आहे.

मुख्य अभियंता पदे रद्द करून शहर अभियंता संवर्गाची पुनर्रचना; महापौरांची मंजुरी, पदोन्नती प्रस्तावावर प्रश्नचिन्ह

प्रमोद ओंभासे यांना शहर अभियंता-१, मनोज सेठीया यांना शहर अभियंता-३ पदासाठी शिफारस; नियम बदलापूर्वीच नियुक्तीचा उल्लेख चर्चेत

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड । प्रतिनिधी :

पिंपरी-चिंचवड महापालिकेच्या सोमवारी झालेल्या सर्वसाधारण सभेत मुख्य अभियंता आणि शहर अभियंता पदांच्या पुनर्रचनेसंदर्भातील उपसूचनेला महापौरांनी मंजुरी दिली. या निर्णयामुळे महापालिकेच्या अभियांत्रिकी विभागाच्या प्रशासकीय रचनेत बदलाचा मार्ग मोकळा झाला असला, तरी सेवा प्रवेश नियमांमध्ये दुरुस्ती होण्यापूर्वीच पदोन्नतीसाठी अधिकाऱ्यांची नावे सुचविण्यात आल्याने या प्रस्तावावर प्रश्नचिन्ह उपस्थित होत आहे.

उपसूचनेनुसार, महापालिकेतील मुख्य अभियंता-१ आणि मुख्य अभियंता-२ ही पदे रद्द करून त्यांचे शहर अभियंता संवर्गात विलीनीकरण करण्यात येणार आहे. त्याऐवजी शहर अभियंता-१, शहर अभियंता-२ आणि शहर अभियंता-३ अशी तीन समकक्ष पदे निर्माण करण्याचा प्रस्ताव आहे. या पदांवर सेवाज्येष्ठता आणि गुणवत्तेच्या आधारे पदोन्नती देण्याची मागणी करण्यात आली आहे.

मात्र, या प्रस्तावातील सर्वाधिक चर्चेचा मुद्दा म्हणजे शासनाकडून सेवा प्रवेश नियमांमध्ये दुरुस्ती होण्यापूर्वीच पदोन्नतीसाठी अधिकाऱ्यांची नावे नमूद करण्यात आली आहेत. उपसूचनेत शासनाच्या अंतिम मान्यतेच्या अधीन राहून विद्यमान मुख्य अभियंता प्रमोद सुधाकर ओंभासे यांना शहर अभियंता-१, तर सह शहर अभियंता मनोज सेठीया यांना शहर अभियंता-३ पदावर पदोन्नती देण्याची शिफारस करण्यात आली आहे.

यामुळे आधी अधिकारी निश्चित आणि नंतर नियमांमध्ये बदल असा प्रकार होत आहे का, असा प्रश्न उपस्थित केला जात आहे. शासनाची अंतिम मंजुरी मिळण्यापूर्वीच विशिष्ट अधिकाऱ्यांच्या पदस्थापनेचा उल्लेख केल्याने प्रशासकीय पारदर्शकता आणि पदोन्नती प्रक्रियेबाबतही चर्चा सुरू झाली आहे.

महापौरांनी उपसूचनेला मंजुरी दिल्यानंतर आता सेवा प्रवेश नियमांमध्ये आवश्यक बदल करण्यासाठी शासनाकडे प्रस्ताव पाठविण्याचा मार्ग मोकळा झाला आहे. मात्र, या निर्णयामुळे महापालिकेतील वरिष्ठ अधिकाऱ्यांच्या पदोन्नती प्रक्रियेवर नव्याने वाद निर्माण होण्याची शक्यता व्यक्त केली जात आहे.

सारांश वृत्त

तांत्रिक त्रुटीचा आधार घेऊन सुटका नाही! पॉक्सो प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालयाचा स्पष्ट संदेश

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । प्रतिनिधी

बाललैंगिक अत्याचाराच्या गुन्ह्यांमध्ये केवळ तांत्रिक त्रुटींचा आधार घेऊन आरोपीची सुटका होऊ शकत नाही, असा महत्त्वपूर्ण संदेश सर्वोच्च न्यायालयाने दिला आहे. न्यायालयाने स्पष्ट केले की, पॉक्सो (बालकांचे लैंगिक अपराधांपासून संरक्षण) कायद्याच्या कलम ४ मधील उपकलम (२) चा निर्णयात स्पष्ट उल्लेख नसल्यामुळे दोषसिद्धी किंवा शिक्षा आपोआप अवैध ठरत नाही. जर प्रकरणातील पुरावे आणि वस्तुस्थिती त्या तरतुदीला लागू होत असतील, तर शिक्षा कायम राहू शकते.

न्यायमूर्ती प्रशांत कुमार मिश्रा आणि श्रीशानंद यांच्या खंडपीठाने हा महत्त्वपूर्ण निर्णय देत, खालच्या न्यायालयाचा आणि उच्च न्यायालयाचा निर्णय कायम ठेवला. न्यायालयाने म्हटले की, न्यायालयीन निर्णयाचा केंद्रबिंदू हा गुन्ह्याची प्रत्यक्ष वस्तुस्थिती आणि उपलब्ध पुरावे असला पाहिजे; केवळ एखाद्या उपकलमाचा उल्लेख राहिला म्हणून संपूर्ण खटला निष्फळ ठरवणे योग्य नाही.

पॉक्सो कायदा का महत्त्वाचा?

२०१२ मध्ये लागू झालेला पॉक्सो कायदा हा १८ वर्षांखालील मुलांच्या लैंगिक अत्याचाराविरोधातील विशेष कायदा आहे. या कायद्यात लैंगिक अत्याचार, गंभीर लैंगिक अत्याचार, लैंगिक छळ, अश्लील साहित्याचा वापर आणि मुलांवरील विविध प्रकारच्या लैंगिक गुन्ह्यांसाठी कठोर शिक्षेची तरतूद आहे. राष्ट्रीय गुन्हे नोंद विभागाच्या (NCRB) आकडेवारीनुसार, भारतात दरवर्षी हजारो पॉक्सो प्रकरणांची नोंद होते. त्यामुळे या कायद्याची प्रभावी अंमलबजावणी आणि न्यायालयांची स्पष्ट भूमिका अत्यंत महत्त्वाची मानली जाते.

न्यायालयाचा संदेश काय?

या निर्णयातून सर्वोच्च न्यायालयाने एक महत्त्वाचा कायदेशीर सिद्धांत अधोरेखित केला आहे. न्यायालयाने स्पष्ट केले की, न्याय हा तांत्रिक शब्दांच्या चौकटीत अडकून राहू नये. जर आरोप, पुरावे, साक्षी आणि संपूर्ण खटल्यातील परिस्थिती एखाद्या विशिष्ट तरतुदीला स्पष्टपणे लागू होत असेल, तर निर्णयात त्या उपकलमाचा स्वतंत्र उल्लेख नसल्याने आरोपीला त्याचा लाभ मिळू शकत नाही.

देशाला पहिली डेंग्यू प्रतिबंधक लस; मात्र सुरक्षिततेबाबत गंभीर इशारा, तज्ज्ञांनी सावधगिरीचा सल्ला दिला

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : वृत्तसंस्था

भारतात डेंग्यूविरुद्धच्या लढ्यात महत्त्वाचा टप्पा गाठत देशातील पहिल्या डेंग्यू प्रतिबंधक लसीला केंद्रीय औषध मान्यता प्राधिकरणाने मंजुरी दिली आहे. 'क्यूडेंगा' नावाची ही लस जपानमधील टाकेडा औषधनिर्मिती कंपनीने विकसित केली असून, डेंग्यू विषाणूच्या चारही प्रकारांपासून संरक्षण देण्याचा दावा करण्यात आला आहे. ४ ते ६० वर्षे वयोगटातील व्यक्तींना, यापूर्वी डेंग्यू झाला असो किंवा नसो, ही लस देता येणार आहे.

मात्र, या मंजुरीसोबतच संशोधकांनी आणि आरोग्य तज्ज्ञांनी सुरक्षिततेबाबत महत्त्वाचा इशारा दिला आहे. उपलब्ध संशोधनानुसार, ज्या मुलांना आयुष्यात कधीही डेंग्यूचा संसर्ग झाला नाही, त्यांच्यामध्ये ही लस काही परिस्थितींमध्ये शरीरात प्राथमिक डेंग्यूसारखी प्रतिकारशक्ती निर्माण करू शकते. त्यामुळे डेंग्यू विषाणूच्या पहिल्या आणि दुसऱ्या प्रकाराविरुद्ध संरक्षण मिळू शकते; मात्र तिसऱ्या प्रकाराचा संसर्ग झाल्यास गंभीर डेंग्यू होण्याचा धोका वाढू शकतो, अशी चिंता व्यक्त करण्यात आली आहे.

या लसीसंदर्भातील तिसऱ्या टप्प्यातील वैद्यकीय चाचण्यांचे निष्कर्ष २०१९, २०२० आणि २०२४ मध्ये प्रसिद्ध करण्यात आले होते. या निष्कर्षांमधून लसीची प्रभावीता आणि सुरक्षितता या दोन्ही बाबींचे एकत्रित मूल्यमापन करणे आवश्यक असल्याचे स्पष्ट झाले आहे.

विशेष म्हणजे, ४० हून अधिक देशांनी या लसीच्या वापराला आधीच मान्यता दिली आहे. तरीही भारतातील सार्वजनिक आरोग्य तज्ज्ञांनी लसीकरणाचा निर्णय घेताना डेंग्यूचा पूर्वीचा संसर्ग, स्थानिक परिस्थिती आणि लाभ-जोखीम यांचा सखोल विचार करण्याची गरज व्यक्त केली आहे. भारतामध्ये दरवर्षी पावसाळ्यात डेंग्यूच्या रुग्णसंख्येत मोठी वाढ होत असते. त्यामुळे प्रभावी लसीची आवश्यकता अनेक वर्षांपासून व्यक्त केली जात होती. मात्र, नव्या लसीबाबत समोर आलेल्या सुरक्षिततेच्या निरीक्षणांमुळे प्रत्येकासाठी एकच लसीकरण धोरण स्वीकारण्याऐवजी, वैज्ञानिक पुराव्यांच्या आधारे आणि तज्ज्ञांच्या मार्गदर्शनाखाली टप्प्याटप्प्याने अंमलबजावणी करण्याची गरज अधोरेखित करण्यात आली आहे.

आरोग्य तज्ज्ञांनी स्पष्ट केले आहे की, लसीकरण हा डेंग्यू प्रतिबंधाचा एक महत्त्वाचा भाग असला तरी तो एकमेव उपाय नाही. डासांची उत्पत्ती रोखणे, परिसरात पाणी साचू न देणे, स्वच्छता राखणे आणि तापाची लक्षणे दिसताच तातडीने वैद्यकीय उपचार घेणे हे उपाय तितकेच महत्त्वाचे आहेत.

केवळ ६ तासांत घरफोडीचा छडा; दोन सराईत आरोपी गजाआड, १.०८ लाखांचा मुद्देमाल व देशी पिस्तूल जप्त

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी-चिंचवड । प्रतिनिधी

काळेवाडी पोलिसांनी घरफोडीच्या गुन्ह्याचा अवघ्या सहा तासांत छडा लावत दोन सराईत आरोपींना अटक केली असून, त्यांच्या ताब्यातून १,०८,७५० किमतीचा चोरीचा मुद्देमाल, एक देशी बनावटीचे पिस्तूल आणि दोन जिवंत काडतुसे जप्त केली आहेत. या जलद कारवाईमुळे पोलिसांनी आणखी एका गंभीर गुन्ह्याचा संभाव्य धोका टाळल्याचे मानले जात आहे.

पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, २६ जुलै २०२६ रोजी मध्यरात्री १.३० ते ३.०० या वेळेत अज्ञात चोरट्यांनी बंद घराचे कुलूप तोडून घरात प्रवेश केला आणि सोन्या-चांदीचे दागिने व इतर मौल्यवान वस्तूंवर हात साफ केला. याप्रकरणी काळेवाडी पोलिस ठाण्यात घरफोडीचा गुन्हा दाखल करण्यात आला होता. गुन्हा दाखल होताच पोलिसांनी सीसीटीव्ही फुटेज, तांत्रिक विश्लेषण आणि गुप्त माहितीदारांच्या मदतीने तपासाची चक्रे वेगाने फिरवली. तपासादरम्यान पोलिसांनी अशोक खलाटे (वय ४०, भारतनगर, पिंपरी) आणि शुभम शांताराम ढुंडे (वय २७, रा. रहाटणी) या दोघांना ताब्यात घेतले. चौकशीत आरोपींनी घरफोडीची कबुली दिल्यानंतर पोलिसांनी चोरीतील संपूर्ण मुद्देमाल हस्तगत केला. याशिवाय आरोपींकडून एक गावठी पिस्तूल आणि दोन जिवंत काडतुसे जप्त करण्यात आली. त्यामुळे घरफोडीबरोबरच शस्त्र बाळगल्याप्रकरणीही त्यांच्याविरुद्ध स्वतंत्र गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. पोलिसांच्या माहितीनुसार, आरोपींविरुद्ध यापूर्वीही विविध मालमत्ताविषयक गुन्ह्यांची नोंद असून, त्यांच्या गुन्हेगारी पार्श्वभूमीची सखोल चौकशी सुरू आहे. या आरोपींकडून परिसरातील इतर घरफोड्यांचाही उलगडा होण्याची शक्यता तपासली जात आहे. ही कारवाई पोलीस आयुक्त विनयकुमार चौबे, सहपोलीस आयुक्त शशिकांत महावरकर, अपर पोलीस आयुक्त (गुन्हे) सारंग आवाड, अपर पोलीस आयुक्त (प्रादेशिक) बसवराज तेली, पोलीस उपायुक्त प्रदीप जाधव आणि सहाय्यक पोलीस आयुक्त सुनील कुराडे यांच्या मार्गदर्शनाखाली करण्यात आली. वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक राजेंद्र बहिरट यांच्या नेतृत्वाखाली पोलीस निरीक्षक सुरेंद्र धुमाळ व तपास पथकातील अधिकाऱ्यांनी ही यशस्वी कारवाई केली.

'जय जवान, जय किसान, जय युवा'चा नारा; जनरेशन Z ला विधानमंडळात प्रवेश देण्यासाठी वयमर्यादा २१ वर्षे करण्याची रेवंत रेड्डींची भूमिका

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

हैदराबाद । प्रतिनिधी

तेलंगणाचे मुख्यमंत्री ए. रेवंत रेड्डी यांनी देशाच्या राजकारणात जनरेशन Z (Gen Z) चा अधिक सहभाग वाढविण्याची गरज व्यक्त करत, संसद आणि विधानसभेची दारे तरुणांसाठी अधिक खुली करण्याचे आवाहन केले आहे. यासाठी विधानमंडळाच्या निवडणुकीसाठी उमेदवारीचे किमान वय २५ वरून २१ वर्षे करण्याचा प्रस्ताव आपण काँग्रेस नेते राहुल गांधी यांच्यासमोर मांडणार असल्याचे त्यांनी सांगितले.

जय जवान, जय किसान या घोषणेसोबत आता जय युवा हा नवा नारा देत देशातील तरुण शक्तीला राजकीय मुख्य प्रवाहात आणण्याची वेळ आल्याचे रेवंत रेड्डी यांनी नमूद केले.

अलीकडील विद्यार्थी आंदोलनाचा संदर्भ देताना त्यांनी सांगितले की, काँग्रेसने जाणीवपूर्वक या आंदोलनाचे नेतृत्व केले नाही. कारण, तसे केले असते तर भाजपने या आंदोलनाला राजकीय प्रेरित आंदोलन असल्याचा आरोप केला असता. काँग्रेससाठी पक्षापेक्षा देशहित प्रथम असल्याने विद्यार्थ्यांचे आंदोलन स्वायत्त राहावे, अशी भूमिका पक्षाने घेतल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले.

रेवंत रेड्डी यांच्या मते, देशातील तरुणांमध्ये प्रचंड ऊर्जा, नवे विचार आणि नेतृत्व क्षमता आहे. त्यामुळे त्यांना केवळ मतदानापुरते मर्यादित न ठेवता, निर्णयप्रक्रियेत सहभागी होण्याची संधी मिळणे आवश्यक आहे. यासाठी विधानमंडळात प्रवेशाचे किमान वय २१ वर्षे करण्याचा प्रस्ताव काँग्रेस नेतृत्वासमोर मांडण्यात येणार असल्याची माहिती त्यांनी दिली.

आश्वासनानंतरही विद्यार्थ्यांवर कारवाई? CJPचा केंद्रावर विश्वासघाताचा आरोप

आसाम, पश्चिम बंगाल आणि बिहारमध्ये आंदोलनकर्त्यांच्या अटकेचे वृत्त; सर्व FIR मागे घ्या, अन्यथा पुढील कायदेशीर लढा असा CJPचा इशारा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । प्रतिनिधी

देशभरातील विद्यार्थी आंदोलन मागे घेतल्यानंतर शांततापूर्ण आंदोलनकर्त्यांवर कोणतीही दंडात्मक कारवाई होणार नाही, असे केंद्र सरकारने दिलेल्या आश्वासनानंतरही आसाम, पश्चिम बंगाल आणि बिहारमध्ये विद्यार्थी व इतर आंदोलनकर्त्यांना ताब्यात घेण्यात येत असल्याच्या वृत्तांवर Cockroach Janta Party (CJP) ने सोमवारी तीव्र चिंता व्यक्त केली.

CJPचे प्रवक्ते सौरव दास यांनी सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्म द वर प्रसिद्ध केलेल्या निवेदनात केंद्र सरकारने दिलेल्या आश्वासनाचे पालन करावे, अशी मागणी केली. पक्षाच्या म्हणण्यानुसार, शिक्षणमंत्री म्हणून धर्मेंद्र प्रधान यांच्या राजीनाम्याच्या मागणीसाठी सुरू असलेले ३६ दिवसांचे देशव्यापी आंदोलन केंद्राने प्रमुख मागणी मान्य केल्यानंतर स्थगित करण्यात आले होते.

CJPचा दावा आहे की आंदोलन मागे घेताना केंद्रीय मंत्री जेपी नड्डा आणि जितेंद्र सिंह यांनी शांततापूर्ण आंदोलनकर्त्यांवर कोणतीही कारवाई केली जाणार नसल्याचे आश्वासन दिले होते. मात्र, त्यानंतर विविध राज्यांत आंदोलनकर्त्यांना ताब्यात घेतल्याच्या घटना समोर येत असल्याने त्या आश्वासनावर प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले आहे.

पक्षाने सांगितले की त्यांची कायदेशीर टीम संबंधित राज्यांतील वकिलांच्या समन्वयाने अटक करण्यात आलेल्या आंदोलनकर्त्यांच्या सुटकेसाठी आणि त्यांना कायदेशीर मदत उपलब्ध करून देण्यासाठी प्रयत्न करत आहे.

यासोबतच उगझने सर्व अटकेत असलेल्या आंदोलनकर्त्यांची तातडीने सुटका करण्यात यावी आणि त्यांच्याविरोधातील सर्व FIR मागे घेण्यात याव्यात, अन्यथा पुढील आवश्यक कायदेशीर पावले उचलली जातील, असा इशाराही दिला आहे.

कर्नाटक SIR प्रकरणात आज हायकोर्टात महत्त्वाची सुनावणी; मतदार यादी पुनरावलोकनाच्या मुदतवाढीवर निर्णयाची उत्सुकता

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

बेंगळुरू । प्रतिनिधी

कर्नाटकातील विशेष सघन मतदार यादी पुनरावलोकन (Special Intensive Revision - SIR) प्रक्रियेच्या मुदतवाढीच्या मागणीवर आज (२८ जुलै) कर्नाटक उच्च न्यायालयात महत्त्वाची सुनावणी होणार आहे. न्यायालयाने सोमवारी झालेल्या सुनावणीनंतर प्रकरणाची पुढील सुनावणी २८ जुलैपर्यंत तहकूब केली होती.

सार्वजनिक हित याचिकेद्वारे भारतीय निवडणूक आयोगाने (ECI) सुरू असलेल्या SIR प्रक्रियेतील प्रत्येक टप्प्यासाठी एक महिन्याऐवजी तीन महिन्यांची मुदत द्यावी, अशी मागणी करण्यात आली आहे. याचिकाकर्त्यांचे म्हणणे आहे की, इतक्या मोठ्या प्रमाणावर मतदार यादीचे पुनरावलोकन करण्यासाठी सध्याची मुदत अपुरी असून त्यामुळे अनेक पात्र मतदार

वंचित राहण्याची शक्यता आहे.

याचिकेत आणखी एक महत्त्वाची मागणी करण्यात आली असून, अंतिम मतदार यादीत नाव नसल्याच्या कारणावरून कोणत्याही नागरिकाचे सामाजिक कल्याणकारी योजनांचे लाभ काढून घेऊ नयेत, असे निर्देश राज्य सरकारला देण्याची विनंती न्यायालयाकडे करण्यात आली आहे. ही याचिका ज्येष्ठ साहित्यिक देवनूर महादेव, इतिहासकार रामचंद्र गुहा, मेजर जनरल (निवृत्त) एस. जी. व्हॊंबाटकेरे आणि कर्नाटक राज्य अक्कमहादेवी महिला विद्यापीठाच्या माजी कुलगुरू सबीहा भूमीगौडा यांनी दाखल केली आहे.

या प्रकरणातील आजच्या सुनावणीकडे राज्यातील राजकीय पक्ष, नागरी संघटना आणि मतदारांचे विशेष लक्ष लागले असून, न्यायालयाचा निर्णय SIR प्रक्रियेच्या पुढील वाटचालीसाठी महत्त्वाचा ठरण्याची शक्यता आहे.

NEET पेपरफुटी प्रकरण : केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेंद्र प्रधानांचा राजीनामा; विद्यार्थी आंदोलनानंतर सरकारचा मोठा निर्णय

२८ दिवसांच्या देशव्यापी आंदोलनानंतर घडामोड; विरोधकांनी नैतिक जबाबदारीचा मुद्दा लावून धरला

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : वृत्तसंस्था

नीट (NEET) परीक्षेतील कथित पेपरफुटी प्रकरण आणि त्यानंतर देशभर उसळलेल्या विद्यार्थी आंदोलनाच्या पार्श्वभूमीवर केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेंद्र प्रधान यांनी आपल्या पदाचा राजीनामा दिला आहे. गेल्या २८ दिवसांपासून सुरू असलेल्या आंदोलनानंतर हा निर्णय झाल्याने देशाच्या राजकीय आणि शैक्षणिक क्षेत्रात मोठी चर्चा सुरू झाली आहे.

विद्यार्थ्यांनी या प्रकरणाची नैतिक जबाबदारी स्वीकारून शिक्षणमंत्र्यांनी पद सोडावे, अशी मागणी सातत्याने केली होती. आंदोलनादरम्यान दिल्लीसह देशातील विविध भागांत मोर्चे, धरणे आणि निदर्शने करण्यात आली. काही ठिकाणी

पोलिसांकडून आंदोलकांना रोखण्यात आले, तर या कारवाईवर विरोधकांनी तीव्र टीका केली.

काँग्रेससह विविध विरोधी पक्षांनी विद्यार्थ्यांच्या आंदोलनाला पाठिंबा दिला. लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांनीही विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांवर केंद्र सरकारला लक्ष्य करत आंदोलनात सहभाग घेतला. आंदोलनाच्या पार्श्वभूमीवर आयोजित करण्यात आलेल्या कॅन्डल मार्चमध्ये अनेक विद्यार्थी आणि नागरिकांनी तिरंगा हातात घेऊन सहभाग नोंदविला.

दरम्यान, काही माध्यमांमध्ये छएएढ प्रकरणाशी संबंधित विद्यार्थ्यांच्या आत्महत्यांबाबत विविध दावे करण्यात आले असले, तरी त्या आकड्यांची अधिकृत पुष्टी झालेली नाही. त्यामुळे अशा दाव्यांकडे अधिकृत तपास अहवाल आणि सरकारी माहितीसह पाहणे आवश्यक आहे. धर्मेंद्र प्रधान यांच्या राजीनाम्यानंतर आता केंद्रीय शिक्षण मंत्रालयाची धुरा कोणाकडे सोपवली जाणार आणि छएएढ परीक्षेतील कथित गैरप्रकारांबाबत पुढील कारवाई काय होणार, याकडे देशभरातील विद्यार्थी, पालक आणि शैक्षणिक क्षेत्राचे लक्ष लागले आहे.

फोडा, सत्ता मिळवा? पक्षांतर कायद्याच्या 'विलिनीकरण' तरतुदीवर सर्वोच्च न्यायालयात मोठा सवाल

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । प्रतिनिधी

भारतीय लोकशाहीत निवडून आलेल्या लोकप्रतिनिधींनी पक्ष बदलून सरकारे पाडण्याच्या किंवा वाचवण्याच्या घटना गेल्या काही वर्षांत वारंवार घडत असताना, आता पक्षांतरबंदी कायद्याच्या (Anti-Defection Law) मुळावरच सर्वोच्च न्यायालयात प्रश्नचिन्ह उपस्थित झाले आहे. राज्यसभेचे अपक्ष खासदार आणि ज्येष्ठ विधिज्ञ कपिल सिब्बल यांनी दाखल केलेल्या महत्त्वपूर्ण याचिकेची सर्वोच्च न्यायालयाने दखल घेत केंद्र सरकारला उत्तर सादर करण्याचे निर्देश दिले आहेत.

न्यायमूर्ती पी. एस. नरसिंहा आणि आलोक आराधे यांच्या खंडपीठाने सुनावणीदरम्यान स्पष्ट केले की, या प्रकरणात अनेक गंभीर घटनात्मक प्रश्न उपस्थित झाले असून त्यांचा संबंध थेट संसदेच्या अधिकारक्षेत्राशी आहे. त्यामुळे केंद्र सरकारची भूमिका जाणून घेणे आवश्यक असल्याचे न्यायालयाने नमूद केले.

कपिल सिब्बल यांनी आपल्या याचिकेत संविधानाच्या दहाव्या अनुसूचीतील (Tenth Schedule) त्या व्याख्येवर पुनर्विचार करण्याची मागणी केली आहे, जिच्या आधारे आमदार किंवा खासदार दुसऱ्या पक्षात 'विलिनीकरण' (Merger) झाल्याचा दावा करून अपात्रतेपासून बचाव करू शकतात.

सुनावणीदरम्यान सिब्बल यांनी न्यायालयासमोर अत्यंत महत्त्वाचा मुद्दा मांडला. त्यांच्या म्हणण्यानुसार, या तरतुदीचे देशाच्या लोकशाहीवर दूरगामी परिणाम होत आहेत. अल्पमतातील पक्ष बहुमताचा होऊ शकतो आणि बहुमतातील पक्ष अल्पमतात जाऊ शकतो. मतदारांनी दिलेला कौल काही मोजक्या लोकप्रतिनिधींच्या निर्णयामुळे पूर्णपणे बदलून जातो.

पक्षांतरबंदी कायदा नेमका काय आहे?

भारतात १९८५ मध्ये ५२व्या घटनादुरुस्तीने संविधानात दहावी अनुसूची समाविष्ट करण्यात आली. यामागील उद्देश एकच होता निवडणुकीनंतर होणारे पक्षांतर रोखणे आणि पैशाच्या किंवा सत्तेच्या जोरावर सरकारे उलथविण्याच्या राजकारणाला लगाम घालणे.

या कायद्यानुसार, एखादा आमदार किंवा खासदार स्वतः च्या पक्षाचा त्याग करतो किंवा पक्षाच्या व्हिपविरोधात मतदान करतो, तर त्याला अपात्र ठरवले जाऊ शकते. मात्र, या कायद्यातील विलिनीकरणाची तरतूद अनेकदा वादाच्या केंद्रस्थानी राहिली आहे. एखाद्या विधिमंडळ पक्षातील किमान दोन-तृतीयांश सदस्यांनी दुसऱ्या पक्षात विलीन होण्याचा निर्णय घेतल्यास त्यांना अपात्रतेपासून संरक्षण मिळू शकते. याच तरतुदीचा वापर अनेक राज्यांतील राजकीय घडामोडींमध्ये झाल्याचे आरोप विरोधक सातत्याने करत आले आहेत.

महाराष्ट्रासह अनेक राज्यांतील घटनांनंतर पुन्हा चर्चा

गेल्या काही वर्षांत महाराष्ट्र, कर्नाटक, मध्य प्रदेश, गोवा, मणिपूर आणि इतर राज्यांतील राजकीय घडामोडींमध्ये पक्षांतरबंदी कायद्याची व्याख्या आणि सभापतींच्या निर्णयांवर तीव्र वाद निर्माण झाला. अनेक प्रकरणे सर्वोच्च न्यायालयापर्यंत पोहोचली. त्यामुळे दहाव्या अनुसूचीतील 'विलिनीकरण' या अपवादाचा वापर लोकशाही मजबूत करण्यासाठी होत आहे की सरकार बदलण्याचे साधन म्हणून, हा प्रश्न पुन्हा ऐरणीवर आला आहे.

संसदेकडेही न्यायालयाचे संकेत

सुनावणीदरम्यान सर्वोच्च न्यायालयाने या विषयातील काही प्रश्न संसदेनेच स्पष्ट करण्याची आवश्यकता असल्याचे निरीक्षण नोंदवले. त्यामुळे हा वाद केवळ न्यायालयापुरता मर्यादित न राहता संसदेतही चर्चेचा विषय ठरण्याची शक्यता आहे.

केंद्र सरकारचे उत्तर आल्यानंतर या प्रकरणाची पुढील सुनावणी होणार असून, सर्वोच्च न्यायालय दहाव्या अनुसूचीतील विद्यमान व्याख्येवर पुनर्विचार करणार का, याकडे देशभरातील राजकीय पक्ष, घटनातज्ज्ञ आणि नागरिकांचे लक्ष लागले आहे. या प्रकरणाचा निकाल भविष्यातील पक्षांतराच्या राजकारणावर आणि सरकारांच्या स्थैर्यावर दूरगामी परिणाम करणारा ठरू शकतो.